

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling
hbo-bacheloropleiding Dans
voltijd

Associate Degree programma Dans
voltijd

Hanzehogeschool Groningen

**De kracht van
kennis.**

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling
hbo-bacheloropleiding Dans
voltijd – croho 34798

Associate Degree programma Dans
voltijd – croho 80085

Hanzehogeschool Groningen

Hobéon Certificering

Datum

16 december 2013

Panel

G.J. Stoltenborg, voorzitter

M. McCormick, deskundige

F. van Kraaij, deskundige

E. Heijdenus-de Boer, deskundige

M. Fijen, studentlid

Secretaris

R.F. Stapert

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	INLEIDING	7
4.	OORDELEN OP NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	11
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	27
6.	AANBEVELINGEN	29
BIJLAGE I	Scoretabel	31
BIJLAGE II	Opleidingsspecifieke eindkwalificaties Dans	33
	Opleidingsspecifieke eindkwalificaties AD Dans	38
BIJLAGE III	Schematisch overzicht opleidingsprogramma Dans	43
	Schematisch overzicht opleidingsprogramma AD Dans	49
BIJLAGE IV	Programma, werkwijze en beslisregels	53
BIJLAGE V	Lijst geraadpleegde documenten	57
BIJLAGE VI	Overzicht Auditpanel	59

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Hanzehogeschool Groningen – HG
status instelling	bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	positief besluit – 26 april 2013
NAAM OPLEIDING	- Dans - Associate Degree Dans
registratienummer croho	34798 – Dans 80085 – Associate Degree Dans
domein/sector croho	Taal en cultuur – Bachelor Dans Taal en cultuur – Associate Degree Dans
oriëntatie opleiding	hbo
niveau opleiding	Bachelor Degree – BD Associate Degree – AD
aantal studiepunten (ec's)	240 – Bachelor Dans 120 – Associate Degree Dans
afstudeerrichtingen	n.v.t.
onderwijsvorm	competentiegericht
locaties	Groningen en Amsterdam
variant	voltijd
datum audit	17 september 2013 (locatie Amsterdam) 18 september 2013 (locatie Groningen)
contactpersoon	Mw. P. van Raad (p.van.raad@pl.hanze.nl)

Bachelor-opleiding Dans (Groningen – Amsterdam)

Instroom (aantal)	2007	2008	2009	2010	2011	2012
▪ voltijd	34	37	43	40	28	29
propedeuse rendement in %						
	2007	2008	2009	2010		
▪ voltijd	85,3 %	75,7 %	81,4 %	95 %		
opleidingsrendement na 4 jaar in %					2007	2008
▪ voltijd						71,4 %
opleidingsrendement na 5 jaar in %					2007	2008
▪ voltijd					79,3 %	

docenten (aantal + fte)	aantal		fte	
▪ voltijd	56		16,68	
Kwalificatie docenten (in %)	bachelor	master	PhD	
	89,2 %	8,3 %	2,5 %	
docent-student ratio				
▪ voltijd	1 : 5			

Associate Degree Programma Dans

instroom (aantal)		2011	2012
voltijd		2	5
rendement (percentage)			
▪ voltijd		100 %	
docenten		aantal	fte
▪ voltijd		56	16,68
Kwalificatie docenten (in %)	bachelor	master	PhD
	89,2 %	8,3 %	2,5 %
Docent - student ratio (aantal + fte)			
▪ voltijd		1 : 5	

2. SAMENVATTING

De hbo bachelor opleiding Dans van de Hanze Hogeschool Groningen leidt studenten op tot pop-, urban-, show- en musicaldancers, hooggeschoold in dans, zang en acteren en als podiumkunstenaar internationaal georiënteerd. Daarnaast bezit de afgestudeerde specifieke expertise binnen de podiumkunstvormen popdans, showdans en musicaldans. De pop-, show- en musicaldanser kan zich over de hele breedte van het werkveld / de entertainmentwereld ontplooiën.

Beoogde eindkwalificaties

Bachelor opleiding

De beoogde eindkwalificaties zijn scherp gefocust op de kwaliteiten die een afgestudeerde moet hebben om te slagen als podiumkunstenaar in het pop-, urban-, show- en musicalwerkveld. Die kwaliteiten heeft de opleiding uitgewerkt naar competenties en verder geëxpliciteerd in indicatoren. Die competenties en indicatoren laten zien dat de opleiding Dans gericht is op de scholing en vorming van *allround, hooggekwalificeerde, internationaal georiënteerde* podiumkunstenaars in het betreffende werkveld/entertainmentwereld. Hooggekwalificeerd heeft in dit verband betrekking zowel op de creatieve, artistieke en ambachtelijke eisen die het internationale werkveld stelt alsook op de conceptuele, reflectieve, onderzoekende en ondernemende kwaliteiten van de kunstenaar.

Tegen de achtergrond van het feit dat het hier gaat om een bachelor-opleiding, merkt het panel op dat reikwijdte en niveau van de beoogde eindkwalificaties de kwalificaties van een beginnend beroepsbeoefenaar ontegenzeggelijk overstijgen. De beoogde eindkwalificaties voldoen dan ook in hoge mate aan de eisen waar standaard 1 naar verwijst. Bovendien heeft de opleiding de beoogde eindkwalificaties geconcretiseerd tot een valide instrument voor de inrichting en inhoud van het toetsen & beoordelen. Een oordeel 'goed' is dan ook geheel gerechtvaardigd.

Associate Degree programma – AD programma

De beoogde eindkwalificaties van het AD programma zijn beperkter dan die van de bachelor-opleiding, maar hebben dezelfde kwaliteit. De beoogde eindkwalificaties zijn scherp gefocust op de kwaliteiten die een afgestudeerde moet hebben om te slagen als podiumkunstenaar in het pop-, urban-, show- en musicalwerkveld. Die kwaliteiten heeft de opleiding uitgewerkt naar competenties en verder geëxpliciteerd in indicatoren. Die competenties en indicatoren laten zien dat het AD-programma Dans gericht is op de scholing van *allround, gekwalificeerde,* podiumkunstenaars in het betreffende werkveld/entertainmentwereld. Gekwalificeerd heeft in dit verband betrekking zowel op de creatieve, artistieke en ambachtelijke eisen die het werkveld stelt alsook op de conceptuele, reflectieve en ondernemende kwaliteiten van de kunstenaar.

Tegen de achtergrond van het feit dat het hier gaat om een AD-programma, merkt het panel op dat reikwijdte en niveau van de beoogde eindkwalificaties de kwalificaties van een beroepsbeoefenaar op AD niveau overstijgen. De beoogde eindkwalificaties voldoen dan ook volledig aan de eisen waar standaard 1 naar verwijst. Bovendien heeft de opleiding de beoogde eindkwalificaties geconcretiseerd tot een valide instrument voor de inrichting en inhoud van het toetsen & beoordelen. Een oordeel 'goed' is dan ook geheel gerechtvaardigd

Onderwijsleeromgeving

Bachelor opleiding Dans

De opleiding biedt een samenhangend en veeleisend programma aan op een hoog niveau, waarbinnen intensieve interactie met het (internationale) werkveld en interactie tussen de studenten een vanzelfsprekend element is, met grote aandacht voor ambachtelijkheid, artistieke en attitudevorming.

Focus en niveau van de opleiding (het opleiden van hooggekwalificeerde podiumkunstenaars die binnen de beroepspraktijk een dragende rol kunnen spelen) worden zichtbaar in de inhoud en de successieve leerdoelen. Mede dankzij het consequent uitgewerkte didactisch concept, waarbij de interactie docent-student en student-student cruciaal is, is de opleiding erin geslaagd de reikwijdte, oriëntatie en het niveau van de beoogde eindkwalificaties zichtbaar te maken in de inhoud en de vormgeving van het programma.

In termen van discipline- en werkveldkennis & -ervaring en in termen van didactische bekwaamheid is ook de kwaliteit van het docenten van zeer hoog niveau. Het panel wil daar nog een belangrijke kwaliteit aan toevoegen: het team is artistiek en emotioneel bijzonder betrokken bij de opleiding en bij de studenten wier scholing en vorming voor hen centraal staan.

De wijze waarop de opleiding aan haar programma een duidelijke richting, een samenhangende structuur en een relevante en veeleisende inhoud geeft alsmede de kwaliteit en betrokkenheid van het docententeam dat het programma uitvoert, leiden bij het panel tot het oordeel, dat de opleiding met het onderhavige programma een opleiding in uitvoering heeft genomen die qua leeromgeving in ver uitstijgt boven de eisen die in deze standaard 2 aan de orde zijn. Dit alles overwegend, beoordeelt het audit panel de onderwijsleeromgeving als 'excellent'.

Associate Degree programma Dans

De bevindingen van het panel bij de bachelor opleiding Dans zijn voor wat betreft 'Inhoud en structuur', 'Interactie met het (internationale) werkveld' en 'Docenten' onverkort van toepassing op het associate degree programma Dans. Dat behoeft ook geen verwondering te wekken. De ambitie en oriëntatie van de bachelor-opleiding gelden ook voor het associate degree programma, dat immers een onderdeel van de bachelor-opleiding is en dat wordt uitgevoerd door de docenten die ook de bachelor-opleiding uitvoeren. Ook hier beoordeelt het panel de leeromgeving dus als 'excellent'.

Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Bachelor opleiding Dans

Het auditpanel is van oordeel dat de opleiding Dans het toetsen & beoordelen voortreffelijk heeft ingericht en vervolgens ook op voorbeeldige wijze in praktijk heeft gebracht, dankzij haar rechtstreeks aan de beoogde eindkwalificaties afgeleide beoordelingskaders, de hoge kwaliteit van de examinatoren, de betrokkenheid van het werkveld, de krachtige kwaliteitsborging door de examencommissie en de toetscommissie. Daardoor is de opleiding zeer wel in staat vast te stellen of haar studenten alle competenties op het vereiste en (ook internationaal gezien) hoge eindniveau hebben verworven. Sterk punt vindt het panel ook de concrete en betekenisvolle informatievoorziening richting studenten – vooraf opdat de studenten weten wat er van hen wordt verwacht en achteraf, in de vorm van systematische en daardoor leer-effectieve feedback. Daardoor heeft DLM het toetsen & beoordelen integraal onderdeel gemaakt van het leren.

Op basis van de door het panel geraadpleegde eindniveau bepalende werkstukken en presentaties, stelt het panel vast, dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd op een niveau dat ver uitstijgt boven het bachelor-niveau. Reden voor het panel te concluderen tot een oordeel 'excellent'.

Associate Degree programma Dans

De bevindingen en het oordeel van het panel met betrekking tot het toetsen & beoordelen zijn onverkort van toepassing op het AD programma Dans. Op basis van het door het panel geraadpleegde portfolio van de (enige) afgestudeerde AD'er, stelt het panel vast, dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd op een niveau dat volledig correspondeert met het niveau dat door die beoogde eindkwalificaties wordt geïndiceerd. Omdat het AD programma een relatief jong type opleiding is waarmee beperkte ervaring bestaat en waarvoor beperkt vergelijkingsmateriaal beschikbaar is, is het vaststellen of het AD- eindniveau ver uitstijgt boven de norm en (dus) ook internationaal als voorbeeld zou kunnen dienen, nog niet goed mogelijk en in ieder geval prematuur. Om die reden onthoudt het panel zich thans nog van een oordeel 'excellent' en volstaat het met een oordeel 'goed'.

Algemene conclusie:

Bachelor opleiding Dans

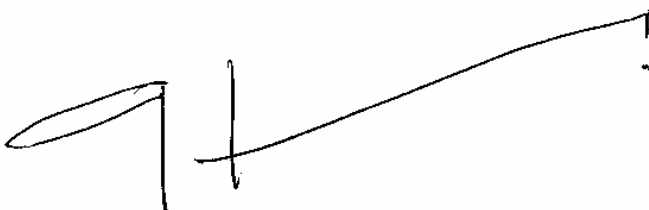
De kracht van de bachelor opleiding Dans ligt in (i) haar heldere visie op de ontwikkeling in het werkveld / entertainment industrie en op de daarmee samenhangende hoge eisen die het werkveld stelt, (ii) de zeer hechte banden met de beroepspraktijk – ook internationaal, (iii) het sterke accent op de ontwikkeling van de voor een hooggekwalificeerde podiumkunstenaar vereiste creativiteit, ambachtelijkheid en discipline, (iv) de grote aandacht voor de *vorming* van de studenten tot zelfbewuste en zelfkritische podiumkunstenaars, naast de scholing en training en (v) een streng, coherent en leereffectief assessmentsysteem.

Deze sterke kenmerken zijn zichtbaar in de samenstelling en kwaliteit van het docententeam, in de doelstelling, inhoud en de werkvormen van het programma en in de interactie met het werkveld. Op deze wijze maar ook dankzij de deskundigheid en de sterke betrokkenheid van het docentencorps, biedt de opleiding een samenhangend en veeleisend programma aan dat een meer dan voortreffelijke basis biedt voor de vorming en scholing van talentvolle studenten tot hooggekwalificeerde podiumkunstenaars.

Associate Degree programma Dans

De kracht van de bachelor opleiding Dans is ook de kracht van het Associate Degree programma. Met dien verstande dat de scope van het AD programma per definitie beperkter is dan die van de bachelor opleiding.

16 december 2013

drs. G.J. Stoltenborg,
voorzitter

drs. R.F. Stapert,
secretaris

3. INLEIDING

Ten geleide

De opleiding Dans bereidt studenten voor op een actieve podiumcarrière in het pop-, show-, urban- en musicalwerkveld. De opleiding Docent Dans bereidt voor op het docentschap, maar ook op het podiumkunstenarschap. Beide opleidingen zijn weliswaar zelfstandig, maar kennen een gemeenschappelijke propedeuse en hebben ook in de latere studie jaren een groot aantal gezamenlijke domeinonderdelen (gericht op gemeenschappelijke eindkwalificaties) die door dezelfde docenten worden verzorgd. Voorts kennen beide opleidingen eenzelfde structuur van het toetsen & beoordelen, eenzelfde kwaliteitszorgsystematiek en eenzelfde personeelsbeleid. Reden voor het audit panel de opleiding Dans en de opleiding Docent Dans in het kader van één kwaliteitsonderzoek te beoordelen. Anders gezegd, de documentanalyse en de tweedaagse audit hadden betrekking op zowel de opleiding Dans als de opleiding Docent Dans. Gelet op de grote overeenkomsten tussen beide opleidingen, zijn de bevindingen van het panel ook in veel opzichten gelijk en dus ook de rapportages daarover. Niettemin heeft het audit panel zijn bevindingen met betrekking tot de opleiding Dans en met betrekking tot de opleiding Docent Dans in twee afzonderlijk rapporten neergelegd, omdat het in formele zin om twee zelfstandige opleidingen gaat.

Organisatie

Hanzehogeschool Groningen heeft de drie betreffende dansopleidingen ondergebracht in één structuur (Dansacademie Lucia Marthas – DLM) binnen haar School of Performing Arts waarvan overigens ook Prins Claus Conservatorium deel uit maakt. Programma en team van A'dam en Groningen zijn gelijk.

Karakteristiek van de opleiding

Het onderwijs wijkt in een aantal opzichten af van het 'reguliere' hoger onderwijs. De opleiding leidt op voor een nauw omschreven ambachtelijk beroep. Het onderwijs is dan ook gericht op enerzijds scholing en training in het ambacht van de danser en anderzijds op de vorming van de podiumkunstenaar. Hierbij hanteert DLM een systeem dat het best gekenmerkt kan worden als een leermeester-leerling systeem.

Attitude is sterk bepalend voor de mate waarin de kwaliteit tot zijn recht kan komen. Het gaat daarbij om discipline, vastberadenheid en geestdrift ("eagerness").

Stages zijn een integraal onderdeel van de opleidingen. Dat houdt in dat studenten *gedurende hun hele studie* kortere en langere stages lopen; een continue interactie met het werkveld.

De opleiding kent geen majors en minors, afstudeervarianten of afstudeerdifferentiaties.

Honourstrajecten 2013/2014

Honours Talentprogramma

Dit programma (in het 3^e en 4^e jaar) kent een specifieke doelstelling en een omvang van ten minste 30 ec's bovenop de 240 ec's van de BA-opleidingen. Per studiejaar stelt de directie vast welke projecten beschikbaar zijn. In principe kan het Honours Talentprogramma zowel voor de opleiding Dans als Docent Dans worden toegekend.

Gecombineerde opleiding Dans / Docent Dans (totaal vier jaar)

Excellente studenten hebben na het behalen van de propedeuse de mogelijkheid een gecombineerde opleiding Dans en Docent Dans te volgen. Na succesvolle afsluiting hiervan behaalt de student twee diploma's. De gecombineerde opleiding is door haar studiebelasting (120 ec's per jaar) een zeer zwaar traject. Hiervoor is dan ook naast talent en gebleken excellentie een zeer goede fysieke en mentale conditie vereist. Daar waar de opleiding Docent Dans de opleiding Dans overlapt, verleent de examencommissie vrijstellingen.

Associate Degree Programma Dans – AD Dans

Het AD-programma wordt sinds het studiejaar 2011/2012 aangeboden. Het gaat om een tweejarige voltijdstudie van 120 ec's, met een compact en overzichtelijk programma voor dans talenten uit het mbo, als voorbereiding op het werkveld met de mogelijkheid tot doorstromen naar de bachelor-vervolgopleiding.

De opleiding Associate Degree Dans komt voort uit de vraag naar jonge musickunstenaars, die vooral uitvoerend worden ingezet. Het gaat hierbij om podiumkunstenaars voor een bepaalde rol in een professionele productie op basis van een specifiek talent, leeftijd, geslacht en uitvoerende kwaliteiten. Met een opleiding op AD-niveau zorgt DLM ervoor dat de dansers voldoende worden toegerust om de rol, waarvoor ze gevraagd worden, te kunnen spelen.

Daarnaast blijkt uit ervaring dat er zich onder de groep mbo'ers danstalenten bevinden voor wie de vierjarige bachelor-opleiding Dans (mogelijk) te hoog is gegrepen of die in eerste instantie opzien tegen een vierjarige vervolgstudie. Voor hen biedt de AD-opleiding Dans de mogelijkheid om hun talenten verder te ontwikkelen en daarmee hun potentiële werkterrein te verbreden. Talentvolle gediplomeerde mbo-ers Dans krijgen daardoor de mogelijkheid om door te groeien naar een actieve carrière in professionele producties, waarvoor zij (als mbo-danser) niet zijn opgeleid. Anderzijds wordt een basis gelegd voor een "overzienbare" vervolgstudie op bachelor-niveau.

Kwaliteitszorg

Interne kwaliteitszorg is in het NVAO beoordelingskader behorend bij een beperkte opleidingsbeoordeling geen afzonderlijk onderwerp. Niettemin wil het audit panel kort op dit onderwerp in gaan, omdat het panel zeer onder de indruk is van de hoog ontwikkelde kwaliteitscultuur binnen DLM die het tijdens de audit bij alle betrokkenen aantroft. Uit de documentatie en uit de gesprekken tijdens de audit komt het volgende beeld naar voren.

DLM streeft naar optimale kwaliteit op alle fronten. Men werkt met overtuiging aan kwaliteitsverbetering en -borging. DLM is van mening dat een belangrijke meetlat voor kwaliteit wordt afgegeven door het nationale en internationale werkveld. Daar wordt immers bepaald welke competenties een afgestudeerde moet hebben verworven om succesvol in het werkveld te opereren. Daarnaast worden de doorgroei en diversificatiemogelijkheden van afgestudeerden na beëindiging van hun actieve podiumcarrière en/of carrière als Docent Dans evenzeer beschouwd als een meetlat voor de kwaliteit van de opleiding. Het Kwaliteitszorgplan van DLM volgt het kwaliteitszorgsysteem van de European Foundation of Quality Management en het daaruit afgeleide INK-managementmodel uit 2008.

Alle opleidingsdocumentatie, van het Kwaliteitszorgplan tot het huishoudelijk reglement en de les- en leerplannen, zijn ondergebracht in één grote, overzichtelijke documentenstructuur – “Syntaxis”. Deze documentatie, zo bleek tijdens de audit toen het panel er gebruik van maakte, maakt inderdaad alle relevante en actuele kwaliteitsinformatie snel en systematisch toegankelijk. Een werkelijk voorbeeldig documentatiesysteem met daarin ook alle analyses van de verschillende enquête-uitkomsten, klachtenanalyses, verslagen van evaluatieve bijeenkomsten, zoals de jaarlijks integrale zogeheten ‘round-ups’ en de periodieke ronde tafel gesprekken met de adviescommissie uit het werkveld.

4. OORDELEN OP NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat inhoud, niveau en oriëntatie betreft geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau (bachelor-master) en oriëntatie (hbo-wo) binnen het Nederlands kwalificatieraamwerk. Zij sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Inleiding: het werkveld

Het internationaal georiënteerde pop-, show-, urban- en musicalwerkveld, waar de twee bachelor opleidingen (Dans en Docent Dans) en het Associate Degree programma op zijn gericht, vormt in volume een belangrijk onderdeel van de hedendaagse podiumkunsten. Dit werkveld¹ heeft behoefte aan hoogopgeleide, breed inzetbare podiumkunstenaars en docenten. Om te slagen is een brede, internationale oriëntatie dan ook een belangrijke vereiste voor de beroepsbeoefenaar, ook voor de beginnende beroepsbeoefenaar.

Segment Pop: De hedendaagse popmuziek is bedoeld voor een breed publiek en is sterk gegroeid. Bovendien wordt de popwereld gekenmerkt door snelle veranderingen. Veel popnummers worden opgeluisterd met danselementen, waarbij de laatste ontwikkelingen laten zien dat een popnummer vaak een totaaltheaterproduct is.

Segment Urban: Dit is een relatief nieuw segment in het werkveld. De urban dans en -muziek is anno 2013 ook in het theater te vinden: theatershows winnen steeds meer terrein.

Segment Show/Events: Dit segment betreft de grote televisie- en theatershows en grote revues, waarbij uitsluitend dansers optreden en een grote diversiteit aan stijlen en dansdisciplines uitoefenen.

Segment Musical: Musical is het totaaltheaterproduct bij uitstek. De verhoudingen tussen zang, dans en acteren zijn variabel. Binnen de musical bestaan hoofdrollen, rollen, bijrollen en ensemble. DLM levert afgestudeerden af die primair opgeleid zijn om in het ensemble van een musical te functioneren.

Bevindingen Bachelor Dans – BA Dans

De afgestudeerde pop-, urban-, show-, musicaldanser is een internationaal georiënteerde podiumkunstenaar, hooggeschoold in dans, zang en acteren. Daarnaast bezit hij specifieke expertise binnen de podiumkunstvormen popdans, showdans en musicaldans. Bij deze dans vormen zijn zang- en acteerkunst een sterke ondersteuning. De pop-, show- en musicaldanser kan zich over de hele breedte van het werkveld / de entertainmentwereld ontplooiën.

Inleiding

Het thans in principe nog geldende opleidingsprofiel Dans daterend uit 2002, is in de ogen van DLM sterk verouderd en congrueert niet met het Nederlands Kwalificatieraamwerk Hoger Onderwijs / Europees Kwalificatieraamwerk (NQF-HO / QF-EHEA). DLM heeft er daarom een geactualiseerd kwalificatiedossier Dans opgesteld in lijn met NQF-HO / QF-EHEA.

¹ Voor de opleiding Docent Dans ook: het kunstvakonderwijs / de kunsteducatie.

Analyse van het DLM kwalificatiedossier Dans (zie hieronder: *Examendossier*) maakt het, naar het oordeel van het panel, volstrekt helder dat de beoogde eindkwalificaties (1) het niveau waarnaar de Dublin Descriptoren verwijzen, weerspiegelen, (2) inhoudelijk ten minste het landelijk profiel Dans dekken, (3) recht doen aan de, ook naar het oordeel van DLM, noodzakelijke internationale oriëntatie. Naar het oordeel van het panel sluit het thans vigerende DLM-competentieprofiel Dans dan ook volledig aan bij de eisen van de nationale en internationale beroepspraktijk.

Beoogde eindkwalificaties

De Onderwijs- en Examenregeling – OER

In haar OER heeft DLM voor de opleiding Dans de beoogde eindkwalificaties gedefinieerd in termen van competenties, daarbij de vijf Dublin Descriptoren als ordeningsprincipe hanterend. Binnen elke Dublin Descriptor heeft de opleiding voorts de verschillende dimensies van de betreffende competenties benoemd.

Bijvoorbeeld onder Dublin Descriptor “Knowledge & Understanding” de dimensies (1) visionair, (2) creërend, (3) artistiek en (4) ambachtelijk. Of, onder de Dublin Descriptor Applying Knowledge & Understanding” de dimensies (1) visionair, (2) creërend, (3) artistiek, (4) analytisch, (5) innovatief. Of, onder de Dublin Descriptor “Making Judgements” de dimensies (1) omgevingsgericht en (2) reflectief.

Examendossier

In het zogeheten “Examendossier” werkt DLM de hierboven bedoelde competenties verder uit naar de examinering (het toetsen & beoordelen). Aldus fungeert het “Examendossier” als het kerndocument van de opleiding Dans. Het “Examendossier” omvat: (1) ‘Kennisdossier’, waarin de competenties worden geconcretiseerd in indicatoren, (2) ‘Competentiematrix’, waarin de relatie tussen de competenties en de verschillende examenonderdelen zichtbaar wordt, (3) ‘Examenprotocol’ dat (o.a.) betrekking heeft op procedures en planning en (4) ‘Inhoud examens’ waarin inrichting, inhoud en beoordelingsvormen &-procedures tot in detail zijn beschreven.

Het sterke punt van het “Examendossier” is, dat DLM de relatie zichtbaar maakt tussen *alle* beoogde eindkwalificaties enerzijds en de inrichting en reikwijdte van het toetsen & beoordelen anderzijds. Aldus worden de competenties waar de opleiding op is gericht, zichtbaar in zowel de inhoud en vorm van het toetsen als in de wijze van beoordelen.

In het ‘Kennisdossier’ heeft DLM de competenties telkens ondergebracht bij één van de Dublin Descriptoren en daarbinnen telkens gerubriceerd naar de onderscheiden dimensies. Per dimensie heeft DLM de betreffende competenties gepreciseerd in indicatoren en wel op een wijze die inderdaad laat zien dat de beoogde eindkwalificaties de kenmerken van een internationaal georiënteerde, hooggekwalificeerde en breed inzetbare podiumkunstenaar zichtbaar maken. ‘Hooggekwalificeerd’ heeft in dit verband niet alleen betrekking op creativiteit, artistieke en ambachtelijkheid, maar ook op inzicht en op het vermogen tot reflectie en onderzoek. Het panel is daar zeer van onder de indruk, te meer daar uit het ‘Examendossier’ bovendien blijkt, dat de beoogde eindkwalificaties (eindcompetenties) niet alleen de ambitie van de opleiding weergeven, maar ook inderdaad de inhoud en structuur van het gehele proces van toetsen & beoordelen bepalen.

Als voorbeeld moge het volgende gelden:

1. Knowledge & Understanding

Dimensie 3 'artistiek' (twee indicatoren, bijvoorbeeld): de afgestudeerde is in staat zichtbaar vorm te geven aan eigen of andermans concepten en artistieke ideeën in de vorm van dans, musical en acteren en daarbij door zijn uitstraling en persoonlijkheid toeschouwers te beroeren en te fascineren.

Dimensie 4 'ambachtelijk' (zestien indicatoren, bijvoorbeeld): afgestudeerde (1) is in staat ten behoeve van het (dans) repertoire de (historische) betekenis van bewegingsvormen en -stijlen te herkennen en toe te lichten, (2) is in staat te werken met diverse theatervormgevingsmiddelen (stem, muziek, licht, geluid, decor, nieuwe media, kostuums, kap- en grimewerk, (3) heeft een hoog fysiek en mentaal uithoudingsvermogen.

2. Applying Knowledge & Understanding

Dimensie 2 'creërend' (drie indicatoren, bijvoorbeeld): de afgestudeerde is in staat vanuit zijn eigen artistieke visie een samenhangend creatief geheel te maken vanuit de kernelementen van dans- en musicaltheater.

Dimensie 4 'analytisch' (acht indicatoren, bijvoorbeeld): de afgestudeerde is op het gebied van dans-, musical, acteer- en popproducten in staat producten en processen binnen de verschillende disciplines en stijlen te analyseren in hun onderlinge samenhang en in afzonderlijke elementen; de afgestudeerde is in staat een breed scala aan instrumentele vaardigheden / ambachtelijke kennis te integreren in zijn beroepscontext.

3. Communication

Dimensie 3 'ondernemend' (tien indicatoren, bijvoorbeeld): de afgestudeerde is in staat (1) zijn handelingen en activiteiten adequaat te organiseren in relatie tot de zakelijke kant van het werk, (2) netwerken op te bouwen en te onderhouden, (3) zijn arbeidsmogelijkheden gericht te onderzoeken.

Weging en Oordeel

De beoogde eindkwalificaties zijn scherp gefocust op de kwaliteiten die een afgestudeerde moet hebben om te slagen als podiumkunstenaar in het pop-, urban-, show- en musicalwerkveld. Die kwaliteiten heeft DLM uitgewerkt naar competenties en verder geëxpliciteerd in indicatoren.

De competenties en indicatoren laten zien dat de opleiding Dans gericht is op de scholing en vorming van *allround, hooggekwalificeerde, internationaal georiënteerde* podiumkunstenaars in het betreffende werkveld/entertainmentwereld. Hooggekwalificeerd heeft in dit verband betrekking zowel op de creatieve, artistieke en ambachtelijke eisen die het internationale werkveld stelt alsook op de conceptuele, reflectieve, onderzoekende en ondernemende kwaliteiten van de kunstenaar.

Tegen de achtergrond van het feit dat het hier gaat om een bachelor-opleiding, merkt het panel op dat reikwijdte en niveau van de beoogde eindkwalificaties de kwalificaties van een beginnend beroepsbeoefenaar ontegenzeggelijk overstijgen. De beoogde eindkwalificaties voldoen dan ook in hoge mate aan de eisen waar standaard 1 naar verwijst. Bovendien heeft DLM de beoogde eindkwalificaties geconcretiseerd tot een valide instrument voor de inrichting en inhoud van het toetsen & beoordelen. Een oordeel 'goed' is dan ook geheel gerechtvaardigd.

Bevindingen Associate Degree Programma Dans – AD Dans

Talentvolle gediplomeerde mbo-ers Dans krijgen via AD Programma Dans de mogelijkheid om door te groeien naar een actieve carrière in professionele producties, waarvoor zij (als mbo-danser) niet zijn opgeleid. Anderzijds wordt een basis gelegd voor een “overzienbare” vervolgstudie op bachelor- niveau. Met dit laatste worden de kansen op een vervolgcariëre in de musical- en showwereld vergroot als ze boven een bepaalde leeftijd zijn en als allround podiumkunstenaar meer kans maken op werk en nadat ze hun actieve podiumcarrière hebben beëindigd. Tevens wil DLM met het aanbieden van het AD-programma Dans voorkomen dat er geen uitval in het tweede studiejaar van de Bachelor plaatsvindt door zogeheten “groenpluk”. Deze categorie studenten wordt dan ook de mogelijkheid geboden hun studie (voorlopig) af te ronden met het Associate Degree-diploma. Dat biedt hun de mogelijkheid om alsnog in een latere fase van hun carrière, wanneer dansers door het werkveld meer op het allround zijn worden gekozen, de studie op bachelor-niveau te vervolgen.

Beoogde eindkwalificaties

DLM heeft de beoogde eindkwalificaties van het AD Programma Dans geordend en geformuleerd met dezelfde nauwkeurigheid als waarmee zij die van de bachelor opleiding Dans heeft opgesteld.

De Onderwijs- en Examenregeling – OER

In haar OER heeft DLM voor de AD Programma Dans de beoogde eindkwalificaties gedefinieerd in termen van competenties, daarbij de vijf Dublin Descriptoren als ordeningsprincipe hanterend. Binnen elke Dublin Descriptor heeft de opleiding voorts de verschillende dimensies van de betreffende competenties benoemd.

Bijvoorbeeld onder Dublin Descriptor “Knowledge & Understanding” de dimensies (1) visionair, (2) creërend, (3) artistiek en (4) ambachtelijk. Of, onder de Dublin Descriptor Applying Knowledge & Understanding” de dimensies (1) visionair, (2) creërend, (3) artistiek, (4) analytisch, (5) innovatief. Of, onder de Dublin Descriptor “Making Judgements” de dimensies (1) omgevingsgericht en (2) reflectief.

Examendossier

In het zogeheten “Examendossier” werkt DLM de hierboven bedoelde competenties verder uit naar de examinering (het toetsen & beoordelen). Aldus fungeert het “Examendossier” als het kerndocument van de opleiding Dans. Het “Examendossier” omvat: (1) ‘Kennisdossier’, waarin de competenties worden geconcretiseerd in indicatoren, (2) ‘Competentiematrix’, waarin de relatie tussen de competenties en de verschillende examenonderdelen zichtbaar wordt, (3) ‘Examenprotocol’ dat (o.a.) betrekking heeft op procedures en planning en (4) ‘Inhoud examens’ waarin inrichting, inhoud en beoordelingsvormen &-procedures tot in detail zijn beschreven. Als voorbeeld moge het volgende gelden.

1. Knowledge & Understanding

Dimensie 3 ‘artistiek’ (twee indicatoren, bijvoorbeeld): de afgestudeerde is in staat zichtbaar vorm te geven aan eigen of andermans concepten en artistieke ideeën in de vorm van dans, musical en acteren en daarbij door zijn uitstraling en persoonlijkheid toeschouwers te beroeren en te fascineren.

Dimensie 4 ‘ambachtelijk’(tien indicatoren, bijvoorbeeld): afgestudeerde (1)laat in zijn handelen en communiceren zien, dat hij vakinhoudelijke ontwikkelingen binnen de internationale dans- en musical theatre sector volgt en dat hij kennis heeft van het werkveld en de veranderende beroepspraktijk, (2) herkent de (historische) betekenis van bewegingsvormen en -stijlen ten behoeve van (dans)repertoire en kan dat toelichten, (3) oriënteert zich op een voorstellingslocatie snel en maakt zich deze als werkplek eigen.

2. Applying Knowledge & Understanding

Dimensie 2 'creërend' (twee indicatoren, bijvoorbeeld: de afgestudeerde gebruikt de kernelementen van dans en musical theatre bij de vertaling van creatieve processen in dans en musical theatre.

Dimensie 4 'analytisch'(zes indicatoren, bijvoorbeeld): de afgestudeerde integreert een breed scala aan verworven instrumentele vaardigheden en ambachtelijke kennis in zijn opleidings- en/of beroepscontext.

3. Communication

Dimensie 3 'ondernemend' (zeven indicatoren, bijvoorbeeld): de afgestudeerde is in staat (1) zichzelf overtuigend te presenteren en een constructief gesprek te voeren. (2) netwerken op te bouwen en te onderhouden.

Weging en oordeel

Tegen de achtergrond van het feit dat het hier gaat om een AD-programma, merkt het panel op dat reikwijdte en niveau van de beoogde eindkwalificaties de kwalificaties van een beroepsbeoefenaar op AD niveau overstijgen. De beoogde eindkwalificaties voldoen dan ook volledig aan de eisen waar standaard 1 naar verwijst. Bovendien heeft DLM de beoogde eindkwalificaties geconcretiseerd tot een valide instrument voor de inrichting en inhoud van het toetsen & beoordelen. Een oordeel 'goed' is dan ook geheel gerechtvaardigd

Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting NVAO: De inhoud en vormgeving van het programma stellen de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

I. Bevindingen Opleiding Dans – BA Dans

1. Inhoud en structuur van de opleiding Dans

DLM heeft het bachelor programma Dans inhoudelijk geordend in 'domeinen' en opgebouwd in competentieontwikkelingsfasen ('treden'). Elk domein en elke fase heeft DLM uitvoerig beschreven in de OER, het Examendossier en de zogeheten Trede-dossiers.

Het panel hecht eraan in het onderhavige beoordelingsrapport de inhoudelijke ordening en fasering van het bachelor programma te beschrijven, omdat daaruit blijkt hoe zorgvuldig DLM de opleiding Dans heeft gecentreerd rond de onderscheiden kernthema's van de scholing en training tot hooggekwalificeerd podiumkunstenaar in het betreffende werkveld met daarbij ook grote aandacht voor de successieve fasen in de ontwikkeling en vorming van de student.

Anders gezegd, de bachelor opleiding Dans behelst meer dan scholing en training. Zij legt een groot accent op vorming en attitudeontwikkeling, opdat studenten zich ontwikkelen tot een persoonlijkheid die zich inderdaad kan positioneren binnen het sterk competitieve werkveld, in casu de entertainment industrie.

Inhoudelijke ordening in zeven domeinen

1. Domein Danstechniek (DT)
(vaardighedenlijn)	Beheersing danstechnische onderdelen staat centraal, waarbij pop/show/musical/urban dans de pijler is en ballet de technische basis vormt.
2. Domein Musicaltechniek (MT)
(vaardighedenlijn)	Beheersing musicaltechnische onderdelen staat centraal, waarbij musical theatre de pijler is en zang-, dans- en acteertechniek de technische basis vormt.
3.a. Domein Facilitering (FAC)
(vaardighedenlijn)	Ondersteuning en facilitering van de onderdelen van andere domeinen staan centraal.
3.b. Keuzedomein
(vaardighedenlijn)	In studiejaar 2012-2013 kan student tussen een aantal keuze-domeinonderdelen kiezen. In het studiejaar 2013/2014 wordt het domein Facilitering in treden 11 en 12 in zijn geheel vervangen door het Keuzedomein.
4. Domein Theater Theorie (TT)
(theoretische leerlijn)	Theoretische achtergrond van (podium)kunst staat centraal.
5. Domein Theater Praktijk (TP)
(praktijkleerlijn)	Studenten maken kennis met werkveld en doen praktijkervaring op via podiumpraktijkstages op het niveau dat past bij de studiefase van de student. Binnen 'Werkveldoriëntatie' maakt student kennis met alle mogelijke vormen van kunst(uitingen) en een breed werkveld.

Omdat de bachelor-opleidingen Dans en Docent Dans een gemeenschappelijke propedeuse kennen, omvat het propedeuse programma van de bachelor Dans ook de volgende domeinen.

6. Domein Onderwijs Theorie (OT)
(onderdeel van propedeuse)	Student oriënteert zich op de onderwijspraktijk en maakt kennis met de onderwijskundige, didactische en methodische aspecten van het danskünstleronderwijs.
7. Domein Onderwijs Praktijk (OP)
(onderdeel van propedeuse)	Student woont lessen bij en observeert de docent dans. Aldus wordt zijn bewustwording vergroot van de praktijk van lesgeven lesopbouw.

Opbouw Dans in 4 treden

DLM heeft ervoor gekozen om de totale scholing in te delen in 'treden'. Alle treden tezamen vormen één doorlopende leerlijn, waarbij trede 1 de jongste vooropleidinggroep is en trede 14 de laatste fase van de (in ontwikkeling zijnde) masteropleiding. De bachelor opleiding Dans omvat de treden 9, 10, 11 en 12.

1. Trede 9 (propedeuse): oriëntatie en confrontatie
 - de aanleg van een methodische, technische, cognitieve en artistieke bodem, waarop in de hoofdfase wordt voortgebouwd;
 - de oriëntatie op het beroepenveld;
 - de beslissing, of (1) de student alléén de opleiding Dans gaat doen, (2) naast de opleiding Dans een gedeelte van de opleiding Docent Dans gaat doen of (3) binnen vier jaar zowel de opleiding Dans als de opleiding Docent Dans gaat doen – het honours traject;
2. Trede 10: consolidatie en verbreding
 - het consolideren en verbreden van de in trede 9 aangebrachte technische, cognitieve en artistieke basis;
 - het optimaliseren van het fysiek instrument;
 - een begin van het (leren) koppelen van de verschillende domeinonderdelen;
 - het onder begeleiding opdoen van praktijkervaring;
 - bewustwording van de eigen (artistieke) persoonlijkheid;
 - afsluiting van het merendeel van de theoretische vakken.
3. Trede 11: reflectie en kwaliteitsborging
 - verzwaring en verbreding van de technische, cognitieve en artistieke kennis en vaardigheden;
 - bewustwording en toepassing van koppelingen tussen de verschillende domeinonderdelen;
 - leren reflecteren op studie, werkveld en de eigen rol hierbij;
 - opdoen van werkervaring, zowel begeleid als zelfstandig;
 - ontwikkeling van eigen creativiteit, artisticeit en eigenheid;
 - loopbaanplanning en -ontwikkeling;
 - afsluiting van de overige theoretische vakken;
 - het leren auditeren.
4. Trede 12: inspiratie en persoonlijkheid
 - optimaliseren van de kwaliteit van alle in eerdere treden verworven kennis, vaardigheden, houding en kunstzinnigheid;
 - zelfstandig ervaring opdoen in het werkveld, waarbij de rol van DLM een coachende is en niet zo zeer een sturende;
 - kunnen creëren van eigen werk;
 - kunnen presenteren van het instrument;
 - kunnen aannemen en uitvoeren van aanwijzingen van verschillende choreografen en regisseurs;
 - ondernemen, managen en produceren binnen het vakgebied.

2. Interactie met het werkveld

De intensieve, structurele en langdurige contacten met het werkveld vormen één van de pijlers waar DLM op is gebouwd. Niet alleen de directie, maar ook vele docenten die in het werkveld werkzaam zijn en/of als stagebegeleiders actief zijn, onderhouden formele en informele contacten met het werkveld, waar inmiddels ook vele alumni van DLM zich tot belangrijke spelers hebben ontwikkeld, voor en achter de schermen. Het management en de docenten zijn op diverse manieren betrokken bij het werkveld.

- Eenmaal per jaar wordt een enquête verspreid onder vertegenwoordigers van het werkveld, die in het afgelopen jaar te maken hebben gehad met studenten van DLM.
- Eenmaal per jaar wordt door de directie en de 'Algemene Commissie'² een panelgesprek gevoerd met een vertegenwoordigers van het werkveld die met studenten van DLM te maken hadden.
- Eenmaal per jaar vinden zogeheten *round-ups* plaats, waarbij het gehele academiejaar wordt geëvalueerd door de studieleiding van de opleiding.
- Bij praktijkstages, tentamens en examens worden studenten beoordeeld door docenten en door deskundigen uit het werkveld. De beoordelingssteams evalueren na afloop hun bevindingen en presenteren deze aan de Algemene Commissie. Indien nodig worden deze bevindingen meegenomen in de verbeteragenda.
- DLM kent een adviescommissie bestaande uit deskundigen uit het werkveld. Deze adviescommissie geeft gevraagd, tijdens de zogenaamde rondetafelgesprekken, en ongevraagd advies aan met managementteam.

3. Internationale oriëntatie

DLM heeft samenwerkingsovereenkomsten gesloten met (1) Royal Conservatoire of Scotland (Glasgow), (2) Academy of Music and Drama, University of Gothenborg en (3) Guildford School of Acting, Surrey University, Guildford.

Met deze partners heeft DLM in 2013 het Network Musical Theatre Europe (NMTE) opgericht. met als doelstelling: (1) studenten direct te confronteren met de culturele diversiteit binnen de verschillende Europese benaderingen van musical theatre, (2) Pan-Europese uitwisseling van studenten, docenten en kennis te bevorderen en te faciliteren, (3) pedagogische en artistieke excellentie na te streven, (4) studenten uit te rusten met de skills die zij nodig hebben om zich aan te passen aan de veranderende vraag vanuit het steeds meer *wereldwijde* musical theatre werkveld, (5) de overdraagbare skills die kenmerkend zijn voor musical theatre te kapitaliseren. Dat laatste houdt verband met het feit, dat de kracht van DLM ligt in de dans-dimensie binnen musical theatre en dat dat ook de reden is geweest van de drie hierboven genoemde instellingen met DLM in zee te gaan. Voor DLM is de samenwerking van belang, gelet op het niveau van de drie partners op het gebied van (klassieke) zang- en acteerkunst.

Het panel acht het een bijzonder goede zaak, dat DLM actief participeert binnen het mede door haar opgerichte Network Musical Theatre Europe. Het verschaft DLM internationaal prestige, het stelt DLM in staat haar studenten internationaal ervaring te laten op doen, via gezamenlijke projecten zoals die reeds met (bijvoorbeeld) Gothenborg en Glasgow worden uitgevoerd. Tijdens de audit bleek, dat docenten en studenten bijzonder te spreken waren over het leereffect van deze internationale projecten. Het auditpanel is voorts zeer positief over de wederkerigheid van de samenwerking met de drie genoemde partners. De buitenlandse partners maken gebruik van DLM (dans) en DLM maakt gebruik van de partners (zang- en acteerkunst).

² De Algemene Commissie beslist over studentzaken en -verzoeken en komt wekelijks bijeen.

4. Onderzoek

Binnen de opleiding Dans is het "Onderzoek Werkveld" (7 ec's) een onderdeel van het domein Theater Theorie. Als afstudeeronderdeel dienen alle bachelor Dans studenten een onderzoek te verrichten met als doel meer inzicht te krijgen in een relevant onderwerp dat gerelateerd is aan de performing arts. De student onderzoekt een specifieke probleemstelling door middel van een praktijkonderzoek en/of literatuurstudie.

DLM heeft de betekenis, de relatie met de eindcompetenties, de voorbereiding, de begeleiding en de beoordeling van "Onderzoek Werkveld" zeer zorgvuldig beschreven in het Examendossier (in casu: "Examen Onderzoek Werkveld" en "Protocol Onderzoek Werkveld").

Studenten zijn, zo bleek tijdens de audit, zich ten volle bewust van het belang en de betekenis van "Onderzoek Werkveld" in hun vorming tot hooggekwalificeerd podiumkunstenaar. Dat is in hoge mate te danken aan de wijze waarop DLM de voorbereiding, begeleiding en beoordeling in het opleidingsprogramma heeft geïncorporeerd. Ook de studenten zijn daar zeer over te spreken, zo bleek in de gesprekken tijdens de audit.

5. Docenten

Het docententeam kent twee categorieën: de kerndocenten - met een grote aanstelling (0,5 fte of meer) - en de specialisten - met een kleine aanstelling (0,2 fte of minder). De kerndocenten zijn de dragers van de missie en visie van DLM en dragen deze uit naar hun collega's. Zij hebben uitgebreide ervaring in werkveld en onderwijs. De specialisten worden aangenomen om hun specifieke kwaliteiten op een bepaald vakgebied.

Uit de CV's van de docenten blijkt dat zij grote ervaring hebben in het werkveld bijvoorbeeld als choreograaf, coach, artistiek adviseur, lid van auditie-team, regisseur en/of danser. Uit de intensieve gesprekken met hen (over bijvoorbeeld de ontwikkelingen in het werkveld, de inhoud van het programma en hun rol in de opleiding, bleek eens te meer dat zij dank zij hun ervaring, hun expertise en hun professioneel netwerk bijzonder gekwalificeerd zijn om de opleiding op hoog niveau te verzorgen en de kwaliteit ervan te borgen. Het panel wil daar nog aan toe voegen dat de docenten in hoge mate betrokken zijn bij de verdere ontwikkeling van de opleiding en bij de professionele groei van hun studenten.

II. Weging en oordeel

DLM biedt een samenhangend en veeleisend programma aan op een zeer hoog niveau, waarbinnen interactie met het werkveld en interactie tussen de studenten een vanzelfsprekend element is, met grote aandacht voor ambachtelijkheid, artistieke en attitudevorming.

Focus en niveau van de opleiding (het opleiden van hooggekwalificeerde podiumkunstenaars die binnen de beroepspraktijk een dragende rol kunnen spelen) worden zichtbaar in de inhoud en de successieve leerdoelen. Mede dankzij het consequent uitgewerkte didactisch concept, waarbij de interactie docent-student en student-student cruciaal is, is de opleiding erin geslaagd de reikwijdte, oriëntatie en het niveau van de beoogde eindkwalificaties volledig zichtbaar te maken in de inhoud en de vormgeving van het programma.

In termen van discipline- en werkveldkennis & -ervaring en in termen van didactische bekwaamheid is ook de kwaliteit van het docenten van buitengewoon hoog niveau. Het panel wil daar nog een belangrijke kwaliteit aan toevoegen: het team is artistiek en emotioneel zeer betrokken bij de opleiding en bij de studenten wier scholing en vorming voor hen centraal staan.

De wijze waarop DLM aan de opleiding een duidelijke richting, een samenhangende structuur en een relevante en veeleisende inhoud geeft alsmede de kwaliteit en betrokkenheid van het docententeam dat het programma uitvoert, leiden bij het panel tot het oordeel, dat DLM met de onderhavige opleiding een opleiding in uitvoering heeft genomen die qua leeromgeving ver uitstijgt boven de eisen die in deze standaard 2 aan de orde zijn. Dit alles overwegend, beoordeelt het audit panel de onderwijsleeromgeving als 'excellent'.

I. Bevindingen Associate Degree Dans – AD Dans

Inhoudelijke ordening in vijf domeinen

1. Domein Danstechniek (DT)
(vaardighedenlijn)	Beheersing danstechnische domeinonderdelen staat centraal, waarbij pop/show/musical/urban dans de pijler is en ballet de technische basis vormt.
2. Domein Musicaltechniek (MT)
(vaardighedenlijn)	Beheersing musicaltechnische onderdelen staat centraal, waarbij musical theatre de pijler is en zang-, dans- en acteertechniek de technische basis vormt.
3. Brugdomein	Domein is afgestemd op het werkveld op AD-niveau. Binnen 'Werkveldoriëntatie' maakt de student kennis met alle mogelijke vormen van kunst(uitingen) en een breed werkveld.
4. Domein Theater Theorie (TT)
(theoretische leerlijn)	Theoretische achtergrond van de (podium)kunst staat centraal.
5. Domein Theater Praktijk (TP)
(praktijkleerlijn)	Studenten maken kennis met werkveld en doen praktijkervaring op via podiumpraktijkstages op het Niveau dat past bij de studiefase van de student.

Opbouw in 2 treden

DLM heeft ervoor gekozen om de totale scholing in te delen in 'treden'. Alle treden tezamen vormen één doorlopende leerlijn, waarbij trede 1 de jongste vooropleidinggroep is en trede 14 de laatste fase van de (in ontwikkeling zijnde) masteropleiding. Het associate degree programma Dans omvat de treden 9 en 10.

1. *Trede 9: oriëntatie en confrontatie*
 - de aanleg van een methodische, technische, cognitieve en artistieke bodem, waarop in trede 10 wordt voortgebouwd;
 - de oriëntatie op het beroepenveld;
2. *Trede 10: consolidatie en verbreding*
 - het consolideren en verbreden van de in trede 9 aangebrachte technische, cognitieve en artistieke bodem;
 - het optimaliseren van het fysiek instrument;
 - een begin van het (leren) koppelen van de verschillende domeinonderdelen;
 - het opdoen van praktijkervaring, onder begeleiding;
 - bewustwording van de eigen (artistieke) persoonlijkheid;
 - afsluitend examen AD-programma.

II. Weging en oordeel

De bevindingen van het panel bij de bachelor opleiding Dans zijn voor wat betreft 'Inhoud en structuur', 'Interactie met het werkveld', 'Internationale oriëntatie' en 'Docenten' onverkort van toepassing op het associate degree programma Dans. Dat behoeft ook geen verwondering te wekken. De ambitie en oriëntatie van de bachelor-opleiding gelden ook voor het associate degree programma, dat immers een onderdeel van de bachelor-opleiding is en dat wordt uitgevoerd door de docenten die ook de bachelor-opleiding uitvoeren. Ook hier beoordeelt het panel de leeromgeving dus als 'excellent'.

Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen opleiding Dans – BA Dans

I. Systeem van toetsen en beoordelen

Inleiding

DLM past een competentiegerichte beoordelingssystematiek toe. Wat wordt getoetst is niet zozeer het beheersen van de verschillende domeinonderdelen, als wel het verwerven van de eindcompetenties. Hoewel alle domeinonderdelen daadwerkelijk worden getoetst, worden de ec's niet per domeinonderdeel maar per domein toegekend. Met andere woorden, alleen wanneer de verwerving van de competenties binnen een domein in zijn geheel als voldoende is beoordeeld, worden de aan het betreffende domein verbonden ec's voor de betreffende trede en periode toegekend. Het panel heeft tijdens de audit over dit aspect uitvoerig gesproken met (o.a.) de examencommissie. De kerngedachte die ten grondslag ligt aan deze benadering is, dat de vakbekwaamheid en professionaliteit van een hooggekwalificeerde podiumkunstenaar niet worden bepaald door een aantal deelcompetenties op de tellen, maar door de onderlinge samenhang tussen de onderscheiden competenties te beoordelen. Een krachtig, maar ook streng uitgangspunt, waar het panel volledig achter staat.

Onder Standaard 1 heeft het panel reeds uitgesproken, dat DLM de beoogde eindkwalificaties heeft geformuleerd op een wijze die het mogelijk maakt dat zij inderdaad richting geven aan het proces van toetsen en beoordelen. Iets wat uit het volgend moge blijken: om de studieresultaten (het verwerven van competenties) inzichtelijk te maken heeft DLM *alle* beoogde eindkwalificaties omgezet naar meetbare indicatoren. Deze indicatoren heeft DLM op tot in detail en op werkelijk voorbeeldige wijze vastgelegd in het "Examendossier Dans", in casu in de zogeheten indicatorenformulieren voor bijvoorbeeld: (1) extern dans- en musicalexamen, (2) project dans, inspiratie, zang en ondernemen, (3) theater theorie, (4) onderzoek werkveld, (5) project integratie. De indicatoren hebben telkens betrekking op de vier basiselementen van een competentie: vaardigheid, kennis, houding en kunstzinnigheid. Elk element heeft DLM telkens in ten minste vijf indicatoren uiteengevouwen. Aldus is DLM erin geslaagd een referentiekader voor het totale proces van toetsen & beoordelen te ontwerpen dat inzicht verschaft in de aard en reikwijdte van de beoordelingen en dat voorts volledig recht doet aan de hoge eisen die in de beoogde eindkwalificaties besloten liggen.

Docenten zijn, zo bleek uit de gesprekken tijdens de audit, bijzonder tevreden over de relevantie, reikwijdte en (last but not least) de hanteerbaarheid van de indicatoren. Naar hun oordeel zijn de indicatoren-formulieren een belangrijk hulpmiddel om als examiner op valide en betrouwbare wijze te kunnen beoordelen. Ook de studenten zijn er zeer over te spreken. De indicatoren verschaffen hun een goed inzicht in datgene wat de opleiding feitelijk van hen eist. Anders gezegd, zowel voor de docenten als voor de studenten vormt het "toetsen & beoordelen" de ruggengraat van de opleiding. De aandacht die docenten en studenten daaraan besteden, is dan ook dienovereenkomstig.

Toetsvormen

De inrichting van de beoordeling verschilt per domein en per fase ('trede'). De domeinen Danstechniek, Musicaltechniek en Theater Praktijk zijn bijvoorbeeld anders ingericht dan het domein Theater Theorie. Ook wordt bij de opleidingen Dans en Docent Dans in trede 12 en bij de AD opleiding Dans in trede 10 een op een aantal punten een afwijkende systematiek en indeling gehanteerd ten opzichte van treden 9, 10 en 11 of trede 9.

Daarbij gaat het telkens om een afwisseling van toetsvormen al naargelang de aard van de competenties die de opleiding in een bepaald domein en gedurende een bepaalde fase ('trede') wenst te meten. Specifieke toetsing in de vorm van (1) continuus assessment, (2) schriftelijke testen, (3) schriftelijk tentamen/examen, (4) mondeling tentamen/examen, (5) praktijkbeoordeling, (6) beoordeling 'Onderzoek Werkveld' en (6) beoordeling schriftelijke opdrachten/papers. En geïntegreerde toetsing in de vorm van (1) domeintentamen/-examen, (2) beoordeling Portfolio en (3) beoordeling Project Integratie.

Het panel heeft uit elke fase van de opleiding schriftelijke tentamens, papers, testen, verslagen van praktijkbeoordelingen, domeintentamens ingezien en daaruit blijkt dat de feitelijke uitvoering van de toetsingen en de beoordelingen inderdaad plaatsvindt volgens de structuur en normering zoals in de indicatoren is vastgelegd.

Kwaliteitsborging

De domeindocenten bepalen inhoud en vorm van de tentamens en examens. De examencommissie of de toetscommissie controleert vervolgens of deze valide zijn. Daarbij spelen de 'indicatoren' vanzelfsprekend een belangrijke rol, want die fungeren als 'functionele en technische specificaties'. Anders gezegd, de indicatoren zijn een belangrijk en ook, zoals het panel hierboven reeds opmerkte, voorbeeldig instrument om de kwaliteit van het toetsen & beoordelen te borgen.

De feitelijke inhoud van de tentamens en examens is onlosmakelijk verbonden aan het curriculum. Docenten hebben echter, zo bleek tijdens de audit, veel vrijheid in het bepalen van de uiteindelijke vorm, met dien verstande dat alle tentamens en examens ook moeten voldoen aan de eisen van het zogeheten Werkboek Toetsen en Beoordelen dat onderdeel is van het Protocol Tentamens en Examens voor Bachelor-docenten.

Het zijn altijd beoordelings*commissies* die de beoordelingen uitvoeren, daar waar het gaat om continuus assessments, praktijkbeoordelingen, beoordeling Onderzoek Werkveld, beoordeling portfolio en beoordeling project integratie . De interne en externe leden van deze commissies (examinatoren) worden jaarlijks aangewezen door de examencommissie. De interne leden zijn als docent of als onderzoeksbegeleider verbonden aan DLM. De externe leden, zo blijkt uit hun CV's waar het panel inzage in heeft gehad, beschikken over een gedegen werkervaring in het (segment van het) werkveld dat voor het betreffende examenonderdeel relevant is.

Examencommissie en toetscommissie

Er is één examencommissie voor de drie opleidingen BA Dans, BA Docent Dans en AD Dans in Amsterdam en Groningen. De examencommissie is het orgaan dat op objectieve en deskundige wijze vaststelt of een student voldoet aan de voorwaarden die de OER stelt ten aanzien van kennis, inzicht, attitude en vaardigheden die nodig zijn voor het verkrijgen van de betreffende graad. De leden van de examencommissie worden benoemd door de algemeen directeur, op basis van hun deskundigheid op het terrein van de opleiding. De huidige examencommissie bestaat uit vijf leden.

Er is één toetscommissie voor de drie opleidingen BA Dans, BA Docent Dans en AD Dans in Amsterdam en Groningen. Zij werkt in opdracht en onder de verantwoordelijkheid van de examencommissie. Waar de examencommissie verantwoordelijk is voor de borging van de kwaliteit van tentamens en examens, heeft de toetscommissie als taak de goede werking van de toetscyclus te bewaken. De leden worden benoemd door de algemeen directeur, op basis van hun deskundigheid op het terrein van de opleidingen. De commissie bestaat uit tenminste drie en uit ten hoogste vijf leden. Ten minste twee leden maken ook deel uit van de examencommissie. Ten minste één lid wordt aangetrokken van buiten de opleiding.

De examencommissie en de toetscommissie zijn, zo bleek uit de gesprekken tijdens de audit, zeer actief daar waar het gaat om proactieve en reactieve borging van het toetsen en beoordelen. Proactief via bijvoorbeeld (1) de aanwijzing van deskundige en ook *bekwame* examinatoren en (2) richtlijnen voor de inrichting van de toetsen en de assessments, (3) richtlijnen voor de beoordelingen, (4) richtlijnen voor de samenstelling van de beoordelingscommissies en voor de organisatie en planning van het toetsen & beoordelen. Reactief via bijvoorbeeld (1) het systematisch en kritisch volgen van de uitvoering, (2) periodieke steekproeven en (3) klachtenanalyse.

De wijze waarop de examencommissie en de toetscommissie hun taak in het kader van de kwaliteitsborging uitvoeren past naadloos in de hoog ontwikkelde (en strenge) kwaliteitscultuur van DLM. Een en ander leidt, zo stelt het panel vast, tot een bijzonder professioneel opgebouwd systeem van toetsen & beoordelen en een praktijk die volledig aan de hoge kwaliteitseisen van dat systeem voldoet.

II. Gerealiseerde eindkwalificaties

DLM stelt het eindniveau van haar studenten vast aan de hand van de beoordeling van (1) Portfolio³, (2) Project Integratie en (3) Onderzoek Werkveld. Een beoordeling die telkens aan de hand van de zogeheten indicatoren wordt uitgevoerd. Het panel heeft van 14 studenten Dans de onderliggende stukken (en op DVD de presentaties) beoordeeld. (Acht studenten uit Amsterdam en zes uit Groningen.)

Het panel heeft reeds opgemerkt, dat de opleiding een voortreffelijk uitgewerkt beoordelingskader hanteert waarin zij de functie en reikwijdte van de vereiste werkstukken helder heeft vastgelegd op een wijze die past bij het zeer hoge niveau waarop zij de beoogde eindkwalificaties heeft geformuleerd, en waarin zij voorts de inhoudelijke en formele criteria zorgvuldig specificeert.

Zoals gezegd, heeft het panel voor de beoordeling van het gerealiseerde niveau de onderliggende stukken en presentaties van veertien afgestudeerden beoordeeld. Het panel beoordeelt deze werkstukken en presentaties zondermeer als 'goed'. De portfolio's verschaffen helder inzicht in de prestaties door de jaren heen van de student en daardoor in de professionele ontwikkeling van de student tot podiumkunstenaar. Die prestaties worden door DLM streng beoordeeld en zijn, naar het oordeel van het panel van een zeer hoog niveau, ook in termen van kennis, attitude en reflectie. Het project Integratie verschaft inzicht in de kwaliteit van de performance van de student. Wederom streng beoordeeld en ook hier weer van hoog niveau – artistiek, technisch en qua uitstraling. Onderzoek Werkveld (de scriptie) verschaft inzicht in de kwaliteit van de student als reflectieve practitioner. Deze scripties zijn qua probleemstelling relevant en voldoende complex en in hun onderzoeksaanpak methodologisch prima in orde. De analyse van de gebruikte literatuur is weliswaar soms beperkt, maar helder.

³ Onderdelen (o.a.): Extern Dans- en Musical Examen, Personal Performance Skills, Toegepaste Danstechniek, Toegepaste Muziektheorie, Toegepaste Kunst en Podium Praktijkstages.

Dat geldt ook voor de analyse, presentatie en interpretatie van de onderliggende gegevens. De relatie tussen analyse en conclusies is inzichtelijk en de werkwijze en het theoretisch kader zijn in de betreffende werkstukken opgenomen.

Uit zowel de presentaties als uit de scripties is het panel gebleken, dat de afgestudeerden ambachtelijk, artistiek en als persoonlijkheid een niveau hebben bereikt dat hen zeer goed in staat stelt niet alleen als uitvoerend podiumkunstenaar op hoog niveau (een dragende rol) te spelen, maar ook als lid van een gezelschap mee te denken over het totaal van een voorstelling (productie, choreografie) en over zijn/haar eigen positionering daarbinnen.

III. Weging en Oordeel

Het auditpanel is van oordeel dat de opleiding Dans het toetsen & beoordelen voortreffelijk heeft ingericht en vervolgens ook op voorbeeldige wijze in praktijk heeft gebracht, dankzij haar rechtstreeks aan de beoogde eindkwalificaties afgeleide beoordelingskaders, de hoge kwaliteit van de examinatoren, de intense betrokkenheid van het werkveld, de krachtige kwaliteitsborging door de examencommissie en de toetscommissie. Daardoor is de opleiding zeer wel in staat vast te stellen of haar studenten alle competenties op het vereiste en (ook internationaal gezien) hoge eindniveau hebben verworven. Sterk punt vindt het panel ook de concrete informatievoorziening richting studenten, vooraf opdat de studenten weten wat er van hen wordt verwacht en achteraf, in de vorm van systematische en daardoor leer-effectieve feedback. Daardoor heeft DLM het toetsen & beoordelen integraal onderdeel gemaakt van het leren.

Op basis van de door het panel geraadpleegde eindniveau bepalende werkstukken en presentaties, stelt het panel vast, dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd op een niveau dat ver uitstijgt boven het bachelor-niveau. Reden voor het panel te concluderen tot een oordeel 'excellent'.

Bevindingen Associate Degree Programma Dans – AD Dans

De bevindingen bij de opleiding Dans zoals het panel die hierboven presenteert, zijn onverkort van toepassing op het AD programma Dans. Met dien verstande dat de bevindingen m.b.t. het AD programma uitsluitend de eerste twee jaren (treden 9 en 10) betreffen.

De bevindingen bij de bachelor-opleiding Dans m.b.t. de werkstukken / presentaties op basis waarvan de opleiding vaststelt of een student de beoogde eindkwalificaties op het vereiste niveau heeft verworven, zijn evenwel niet van toepassing op het AD programma, omdat het AD programma op een andere wijze wordt afgesloten en wel op basis van een portfolio waarin zijn opgenomen de prestatie en beoordelingen van (o.a.): (1) Dans en Musicaltechniek AD, (2) paper podiumkunst, (3) Toegepaste Danstechniek – Dansanalyse, (2) Toegepaste Muziektheorie – Solfège en (3) Toegepaste Kunst, (4) Podium praktijkstages, (5) project Integratie – openbare presentatie eindvoorstelling.

Tot op heden heeft één student het AD programma afgerond. Van die student heeft het panel het portfolio bestudeerd. Ook hier geldt: de beoordeling is inzichtelijk en streng en het gerealiseerde niveau is goed, want het correspondeert volledig met het beoogde AD niveau.

II. Weging en Oordeel

Waar de doelstellingen en de leeromgeving van het AD programma vergelijkbaar zijn met die van de bachelor opleiding, is er met name op deze standaard 3 ook sprake van een verschil: Omdat het AD programma een relatief nieuw type opleiding is waarmee beperkte ervaring bestaat en waarvoor beperkt vergelijkingsmateriaal beschikbaar is, is het vaststellen of het AD-eindniveau ver uitstijgt boven de norm en (dus) ook internationaal als voorbeeld zou kunnen dienen, nog niet goed mogelijk en in ieder geval prematuur. Om die reden onthoudt het panel zich thans nog van een oordeel 'excellent' en volstaat het met een oordeel 'goed'.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Algemene conclusie

- De bachelor opleiding biedt een goed, helder gestructureerd en veeleisend programma aan dat voortreffelijk anticipeert op zowel de ambitieuze eindkwalificaties als op de hoge eisen die het nationale en internationale werkveld stelt aan podiumkunstenaars in de entertainment industrie.

De kracht van de bachelor opleiding Dans ligt voorts in (i) de zeer hechte banden met de beroepspraktijk – ook internationaal, (ii) het sterke accent op de ontwikkeling van de voor een hooggekwalificeerde podiumkunstenaar vereiste creativiteit, ambachtelijkheid en discipline, (iii) de grote aandacht voor de *vorming* van de studenten tot zelfbewuste en zelfkritische podiumkunstenaars, naast de scholing en training en(v) een streng, coherent en leereffectief assessmentsysteem

- Het Associate Degree programma Dans biedt een goed, helder gestructureerd en veeleisend programma aan dat voortreffelijk anticipeert op de eindkwalificaties en op de hoge eisen die het werkveld stelt aan podiumkunstenaars in de entertainment industrie.

De kracht van de bachelor opleiding Dans is ook de kracht van het Associate Degree programma Dans. Met dien verstande dat de scope van het AD programma per definitie beperkter is dan die van de bachelor opleiding.

Advies m.b.t. accreditatie

- Gelet op de hoge kwaliteit van de bachelor opleiding Dans , is het auditteam van mening, dat de bachelor opleiding Dans in aanmerking komt voor een accreditatie voor een periode van zes jaar.
- Gelet op de hoge kwaliteit van het Associate Degree programma Dans , is het auditteam van mening, dat het Associate Degree programma Dans in aanmerking komt voor een accreditatie voor een periode van zes jaar.

6. AANBEVELINGEN

1. Om de studenten ook in de beoordeling van hun performance rechtstreeks te confronteren met de 'tucht van de markt', geeft het panel de opleiding in overweging de beoordeling van haar studenten ook te laten plaatsvinden in een context die minder 'veilig' is dan de opleidingsambiance. Met andere woorden, een beoordeling door uitsluitend deskundigen uit castingbureaus dus zonder dat daar docenten bij aanwezig zijn. Omdat er geen docenten bij betrokken zijn, kan het niet anders gaan dan om formatieve assessments. Niettemin is het, naar de mening van het panel, een effectieve methode de student met de harde werkelijkheid van waardering en selectie te confronteren.
2. Een groot en betekenisvol professioneel netwerk binnen het werkveld / de entertainment industrie is voor de studenten van levensbelang. In dat verband geeft het panel de opleiding in overweging ten behoeve van haar studenten periodiek zogeheten 'network evenings' te organiseren.

BIJLAGE I Scoretabel

Scoretabel hbo-bachelor opleiding Dans – voltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. Beoogde eindkwalificaties	Goed
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	Excellent
Standaard 3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	Excellent
Algemeen eindoordeel	Excellent

Scoretabel Associate Degree programma Dans – voltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. Beoogde eindkwalificaties	Goed
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	Excellent
Standaard 3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	Goed
Algemeen eindoordeel	Goed

BIJLAGE II Opleidings specifieke eindkwalificaties Dans

2.2	Beroeps(eind)competenties en opleidingskwalificaties	Domeinen
<p>De domeinonderdelen van de opleiding Dans zijn verdeeld in vijf domeinen:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Domein Danstechniek (DT): in dit domein staat de beheersing van de danstechnische domeinonderdelen centraal, waarbij pop-, show-, musical- en urbandans de pijler is en ballet de technische basis vormt;2. Domein Musicaltechniek (MT): in dit domein staat de beheersing van de musicaltechnische onderdelen centraal, waarbij musical theatre de pijler is en zang-, dans- en acteertechniek de technische basis vormt;3. a. Domein Facilitering (FAC) (treden 9 en 10): de domeinonderdelen van dit domein hebben als doel de domeinonderdelen van andere domeinen te ondersteunen en te faciliteren. Toetsing vindt plaats binnen de andere domeinen (inclusief het Brugdomein); b. Brugdomein (treden 11 & 12): in studiejaar 2012/2013 kon een student tussen een aantal onderdelen kiezen. In het studiejaar 2013/2014 is het domein Facilitering in treden 11 en 12 in zijn geheel vervangen door het Brugdomein;4. Domein Theater Theorie (TT): in dit domein wordt de theoretische achtergrond van de (podium)kunst verworven;5. Domein Theater Praktijk (TP): in dit domein maken de studenten kennis met hun toekomstige werkveld. Studenten doen praktijkervaring op door middel van podiumpraktijkstages op een niveau dat past bij de studiefase waarin de student zich bevindt. In het kader van het domeinonderdeel Werkveldoriëntatie maakt de student kennis met alle mogelijke vormen van kunst en kunstuitingen en een breed werkveld. <p>Omdat de opleidingen Dans en Docent Dans een gemeenschappelijke propedeuse hebben (trede 9), kent het programma van trede 9 van de opleiding Dans ook de volgende domeinen:</p> <ol style="list-style-type: none">6. Domein Onderwijs Theorie: in dit domein oriënteert de student zich op de onderwijspraktijk en maakt hij kennis met de onderwijskundige, didactische en methodische aspecten van het danskunderwijs;7. Domein Onderwijs Praktijk: in dit domein woont de student lessen bij en observeert hij de docent Dans. Op deze manier wordt zijn bewustwording vergroot van zowel de praktijk van het lesgeven, als van de opbouw van een les. <p>Hiermee komt het totaal aantal domeinen voor trede 9 van de opleiding Dans op zeven. Zie voor de beschrijving van de competenties van de domeinen Onderwijs Theorie en Onderwijs Praktijk de OER HBO Docent Dans.</p> <p>Hieronder volgt een beschrijving van de competenties behorende bij de domeinen en de domeinonderdelen. Voor de precieze inhoud van de verschillende domeinonderdelen wordt de lezer verwezen naar het curriculum in de Trededossiers.</p>		

Competenties		Domeinonderdelen
Knowledge & Understanding		Ballet
Creërend		Ballet is de basis waarop alle andere danstechnieken voortbouwen.
KU1 De afgestudeerde gebruikt de kernelementen van dans- en musicaltheatre bij de vertaling van creatieve processen in dans- en musicaltheatre.	AKU12 De afgestudeerde bereidt zich adequaat voor op zijn werkzaamheden en levert de gewenste kwaliteit.	Contemporary dans
KU2 De afgestudeerde maakt uit de elementen dans, zang en acteren –zowel geïsoleerd als in combinatie– een samenhangend creatief geheel.	AKU13 De afgestudeerde is in staat zich als een professioneel podiumkunstenaar op sollicitaties en audities te profileren en voor te bereiden.	Contemporary dans is een zelfstandige danstechniek, waarbij creativiteit, ontwikkeling en innovatie binnen de dans centraal staan.
Artistiek	AKU14 De afgestudeerde ontleedt/analyseert producten en processen op het gebied van dans-, musical-, acteer- en popproducten binnen verschillende disciplines en stijlen, zowel in hun geheel als in aparte en geïsoleerde aspecten en elementen.	Jazzdans
KU7 De afgestudeerde weet in de vorm van dans, zang en acteren met zijn uitstraling en persoonlijkheid de toeschouwer te beroeren en te fascineren.	Innovatief	Jazzdans dient als basis voor de pop-, show-, urban en musicaldans techniek, maar is ook een zelfstandige danstechniek.
KU8 De afgestudeerde geeft zichtbaar vorm aan zijn eigen of andermans concepten en artistieke ideeën in de vorm van dans, musical en acteren en weet daarbij door zijn uitstraling en persoonlijkheid de toeschouwer te beroeren en te fascineren.	AKU15 De afgestudeerde is in staat de danselementen lichaam, tijd, kracht en ruimte te gebruiken.	Moderne Dans
Ambachtelijk	AKU20 De afgestudeerde bereidt zich adequaat voor op zijn werkzaamheden en levert de gewenste kwaliteit.	Moderne Dans dient als basis voor de pop-, show- en jazzdans, maar is ook een zelfstandige danstechniek.
KU18 De afgestudeerde beheerst op professioneel niveau meerdere bestaande dans- en musicaltechnieken.	AKU22 De afgestudeerde ontleedt/analyseert producten en processen op het gebied van dans-, musical-, acteer- en popproducten binnen verschillende disciplines en stijlen, zowel in hun geheel als in aparte en geïsoleerde aspecten en elementen.	Pop-, show-, musical- en urbandans
KU24 De afgestudeerde is gedisciplineerd en houdt zijn fysieke instrument op peil.	AKU25 De afgestudeerde integreert een breed scala aan verworven instrumentele vaardigheden en ambachtelijke kennis in zijn opleidings- en/of beroepscontext.	Pop-, show-, musical- en urbandans is het kerndomeinonderdeel binnen het domein Danstechniek. In dit domeinonderdeel komen de verschillende dansstijlen bij elkaar en wordt een brug geslagen tussen de verschillende technieken.
KU22 De afgestudeerde heeft een hoog fysiek en mentaal uithoudingsvermogen en is flexibel en energiek.	Making Judgements	Tapdans
KU24 De afgestudeerde gebruikt de kernelementen van dans en musicaltheatre en kan differentiatie aanbrengen in verschillende dansstijlen en disciplines.	Reflectief	Tapdans dient als basis voor de Pop-, show-, musical- en urbandans, maar is ook een zelfstandige danstechniek.
Applying Knowledge & Understanding		Theatre Latin Standard Dans
Visionair		Theatre Latin Standard Dans is een onderdeel van het ballroomdans en een verzamelaar voor verschillende dansen die zijn ontstaan uit traditionele niet-academische dansvormen. Deze dansvormen zijn vanaf het begin van de 20 ^{ste} eeuw gestandaardiseerd tot zelfstandige danstechnieken.
AKU4 De afgestudeerde staat open voor innovatie binnen de podiumkunsten in de volle breedte en kan deze integreren in zijn eigen visie.	MJ6 De afgestudeerde reflecteert zelfstandig en op aanwijzing van derden op sterke en zwakke punten om zodoende tot optimale prestaties te komen.	Urban Dans Trends
Creërend	MJ7 De afgestudeerde reflecteert zelfstandig en op aanwijzing van derden op zichzelf en neemt naar aanleiding daarvan actie.	Urban Dans Trends is een apart domeinonderdeel en een zelfstandige danstechniek gebaseerd op niet-academische dansvormen, zoals hiphop, die voortdurend aan vernieuwingen, trends en verandering onderhevig is.
AKU6 De afgestudeerde maakt uit de elementen dans, zang en acteren –zowel geïsoleerd als in combinatie– een samenhangend creatief geheel.	MJ8 De afgestudeerde reflecteert zelfstandig en op aanwijzing van derden op sterke en zwakke punten om zodoende tot optimale prestaties te komen.	
Analytisch / Assimilerend	Learning Skills	
AKU11 De afgestudeerde is in staat de danselementen: lichaam, tijd, kracht en ruimte te gebruiken.	Lerend	
DLM/LMIPA	LS4 De afgestudeerde heeft een technische en artistieke beheersing binnen de dans- en musicaltechniek.	
© 2013 HG/DLM/LMIPA SMIPA		OER HBO Dans 2013/2014 13

Competenties		Domeinonderdelen
Knowledge & Understanding		Acteren
Creërend		Acteren dient als basis voor de domeinonderdelen Musical Theatre en Song & Dance, maar is in de vorm van musicalacteren ook een zelfstandig domeinonderdeel.
KU1 De afgestudeerde gebruikt de kernelementen van dans- en musicaltheatre bij de vertaling van creatieve processen in dans- en musicaltheatre.	AKU12 De afgestudeerde bereidt zich adequaat voor op zijn werkzaamheden en levert de gewenste kwaliteit.	Ensemblezang
KU2 De afgestudeerde maakt uit de elementen dans, zang en acteren –zowel geïsoleerd als in combinatie– een samenhangend creatief geheel.	AKU13 De afgestudeerde is in staat zich als een professioneel podiumkunstenaar op sollicitaties en audities te profileren en voor te bereiden.	Ensemblezang dient als basis voor de domeinonderdelen Musical Theatre en Song & Dance, maar is ook een zelfstandig domeinonderdeel. Het kerndoel is meerstemmigheid.
Artistiek	AKU14 De afgestudeerde ontleedt/analyseert producten en processen op het gebied van dans-, musical-, acteer- en popproducten binnen verschillende disciplines en stijlen, zowel in hun geheel als in aparte en geïsoleerde aspecten en elementen.	Musical Theatre
KU7 De afgestudeerde weet in de vorm van dans, zang en acteren met zijn uitstraling en persoonlijkheid de toeschouwer te beroeren en te fascineren.	Innovatief	Bij Musical Theatre komen de onderdelen dans, zang en spel samen. In Musical Theatre vormen de bestaande musicals, en dan in het bijzonder de dans- en ensemblezangstukken, het les- en leermateriaal. Musical Theatre is het kerndomeinonderdeel van het domein Musicaltechniek.
KU8 De afgestudeerde geeft zichtbaar vorm aan zijn eigen of andermans concepten en artistieke ideeën in de vorm van dans, musical en acteren en weet daarbij door zijn uitstraling en persoonlijkheid de toeschouwer te beroeren en te fascineren.	AKU15 De afgestudeerde is in staat de danselementen lichaam, tijd, kracht en ruimte te gebruiken.	Song & Dance
Ambachtelijk	AKU20 De afgestudeerde bereidt zich adequaat voor op zijn werkzaamheden en levert de gewenste kwaliteit.	Bij Song & Dance komen de onderdelen dans en zang samen.
KU18 De afgestudeerde beheerst op professioneel niveau meerdere bestaande dans- en musicaltechnieken.	AKU22 De afgestudeerde ontleedt/analyseert producten en processen op het gebied van dans-, musical-, acteer- en popproducten binnen verschillende disciplines en stijlen, zowel in hun geheel als in aparte en geïsoleerde aspecten en elementen.	Stemcoaching/logopedie
KU24 De afgestudeerde is gedisciplineerd en houdt zijn fysieke instrument op peil.	AKU25 De afgestudeerde integreert een breed scala aan verworven instrumentele vaardigheden en ambachtelijke kennis in zijn opleidings- en/of beroepscontext.	Stemcoaching fungeert als ondersteuning voor Acteren, Zanginterpretatie, Ensemblezang, Musical Theatre, Song & Dance en Zangtechniek.
KU22 De afgestudeerde heeft een hoog fysiek en mentaal uithoudingsvermogen en is flexibel en energiek.	Making Judgements	Zanginterpretatie
KU24 De afgestudeerde gebruikt de kernelementen van dans en musicaltheatre en kan differentiatie aanbrengen in verschillende dansstijlen en disciplines.	Reflectief	Zanginterpretatie is een apart onderdeel van zangtechniek, waarbij de tekst interpretatie centraal staat.
Applying Knowledge & Understanding		Zangtechniek
Visionair		Zangtechniek dient als basis voor alle domeinonderdelen waarin zang voorkomt, maar is ook een zelfstandige techniek.
AKU4 De afgestudeerde staat open voor innovatie binnen de podiumkunsten in de volle breedte en kan deze integreren in zijn eigen visie.	MJ6 De afgestudeerde reflecteert zelfstandig en op aanwijzing van derden op sterke en zwakke punten om zodoende tot optimale prestaties te komen.	
Creërend	MJ7 De afgestudeerde reflecteert zelfstandig en op aanwijzing van derden op zichzelf en neemt naar aanleiding daarvan actie.	
AKU6 De afgestudeerde maakt uit de elementen dans, zang en acteren –zowel geïsoleerd als in combinatie– een samenhangend creatief geheel.	MJ8 De afgestudeerde reflecteert zelfstandig en op aanwijzing van derden op sterke en zwakke punten om zodoende tot optimale prestaties te komen.	
Analytisch / Assimilerend	Learning Skills	
AKU11 De afgestudeerde is in staat de danselementen: lichaam, tijd, kracht en ruimte te gebruiken.	Lerend	
DLM/LMIPA	LS4 De afgestudeerde heeft een technische en artistieke beheersing binnen de dans- en musicaltechniek.	
© 2013 HG/DLM/LMIPA SMIPA		OER HBO Dans 2013/2014 14

Competenties (zie andere domeinen)	Domeinonderdelen
De competenties vanuit dit domein worden in andere domeinen getoetst.	<p>Acrobatiek Acrobatiek helpt bij het optimaliseren van de fysieke ontwikkeling en de acrobatische vaardigheden. Acrobatiek is ondersteunend voor de pop-, show-, musical- en urban danstechniek.</p> <p>Choreografie/Compositie Choreografie leert de student eenvoudige choreografieën te ontwerpen.</p> <p>Extra contacturen (ECU) Deze uren worden ingedeeld n.a.v. de individuele ontwikkeling van de student.</p> <p>Make-up (op projectbasis) Make-up leert de afstuderende zelfstandig make-up aan te brengen ten behoeve van voorstellingen.</p> <p>Personal Development/MOO Hierin wordt de student begeleid, in samenwerking met andere studenten of individueel, in hun studieloopbaan, projecten en exchange programma's. MOO heeft als doel de student theoretische kennis en vaardigheden aan te leren betreffende het managen van projecten, waardoor deze in staat is als ondernemer te managen en te produceren binnen het vakgebied. Vanaf trede 11 wordt PD overgenomen in het Brugdomein.</p> <p>Zangondersteuning 9/10 ZO heeft als doel de in te studeren zangnummers te kunnen insuleren, oefenen en repeteren samen met een repetitor. Vanaf trede 11 staat dit onderdeel in het Brugdomein</p>

Competenties	Domeinonderdelen
<p>Knowledge & Understanding</p> <p>Ambachtelijk KU2 De afgestudeerde houdt dans -, en musicaltheatre-technische vaardigheden op hoog niveau, actueel en breidt deze waar mogelijk en wenselijk uit.</p> <p>Communication Communicatief C2 De afgestudeerde podiumkunstenaar is in staat in samenwerking met anderen, maar vanuit zijn eigen theoretische deskundigheid, bij te dragen aan een podiumproduct of -proces. C5 De afgestudeerde is in staat op een professionele manier binnen diverse multimedia te communiceren en zich te profileren als kunstenaar.</p> <p>Ondernemend O3 De afgestudeerde is op de hoogte van overheidsregelingen, cao's, arbo regels, belastingzaken en aansprakelijkheidsverzekeringen. O8 De afgestudeerde ziet het belang van het op de hoogte zijn van overheidsregelingen, cao's, arbo regels, belastingzaken en aansprakelijkheidsverzekeringen. O10 De afgestudeerde heeft inzicht bij de vormgeving aan eigen cultureel ondernemerschap. O11 De afgestudeerde organiseert zijn handelingen en activiteiten in relatie tot de zakelijke kant van het werk adequaat. O12 De afgestudeerde onderzoekt voortdurend zijn arbeidsmogelijkheden in de nabije toekomst en is gaandeweg gericht op het verdere verloop van zijn maatschappelijke carrière. O14 De afgestudeerde is in staat een persoonlijk ontwikkelingsplan op stellen en dit zo nodig aan te passen. O15 De afgestudeerde is in staat binnen het arbeidsproces, zijn fysieke en mentale gesteldheid in acht te nemen, om op de langere termijn als podiumkunstenaar werkzaam te blijven.</p>	<p>Learning Skills Lerend LS1 De afgestudeerde is in staat relevante kennis en vaardigheden op peil te houden en kan deze vernieuwen. LS2 De afgestudeerde organiseert zijn eigen ontwikkeling door middel van scholing, opleiding en loopbaanplanning en toont dat in zijn werk. LS5 De afgestudeerde is zich ervan bewust dat hij het technische en het artistieke niveau van de dans- en musicaltechniek op peil dient te houden.</p> <p>Innovatief IS9 De afgestudeerde geeft nieuw verworven theoretische inzichten op eigen wijze vorm en zet deze in bij de ontwikkeling van zijn professionele loopbaan.</p> <p>Performing Knowledge (ABC) Binnen dit project wordt de theorie van de musicalwetenschap in de praktijk gebracht. Dit vindt in de meeste gevallen plaats d.m.v. een ingekorte bestaande musical. Dit project heeft een binnenschools karakter.</p> <p>Personal Development / Management, Organisatie & Ondernemerschap (MOO) (MOO wordt geëxamineerd binnen het DiZO project in het domein TP) In PD wordt de student begeleid, in samenwerking met andere studenten of individueel, in hun studieloopbaan, projecten en exchange programma's. MOO heeft als doel de student theoretische kennis en vaardigheden aan te leren betreffende het managen van projecten, waardoor deze in staat is als ondernemer te managen en te produceren binnen het vakgebied.</p> <p>Personal Performance Skills (ABC) Binnen het onderdeel Personal Performance Skills heeft de student de mogelijkheid zich te verdiepen en te verbreden in één specifiek domein. Er zijn drie verschillende verdiepingrichtingen: dans (A), musical theatre (B) of een combinatie van beide (C).</p> <p>Zangondersteuning (trede 11/12) ZO heeft als doel de in te studeren zang nummers te kunnen insuleren, oefenen en repeteren samen met een repetitor. In trede 9 en 10 valt dit onderdeel onder facilitering.</p>

Competenties		Domeinonderdelen
Knowledge & Understanding	M.5 De afgestudeerde is flexibel, gedisciplineerd, stressbestendig en initiatiefrijk.	Algemene muziekleer
Ambachtelijk	Reflectief	Algemene Muziekleer gaat in op de theoretische aspecten van de muziek, plaatst de verschillende relevante muziekstromen in historisch perspectief en legt de basis voor muziekkennis in de dans- en musicalpraktijk.
XU.9 De afgestudeerde laat in zijn handelen en communiceren zien dat hij vakinhoudelijke ontwikkelingen binnen de internationale dans- en musicaltheater sector volgt en dat hij kennis heeft van het werkveld en de veranderende beroepspraktijk.	M.7 De afgestudeerde reflecteert zelfstandig en op aanwijzing van derden op zichzelf en neemt naar aanleiding daarvan actie.	Dansanalyse
XU.10 De afgestudeerde laat in zijn handelen en communiceren merken over kennis van de theatertheorie te beschikken, kan zichzelf en zijn werkzaamheden in een historische context plaatsen en kan koppelingen maken met andere kunstvormen.	Communication	Dansanalyse omvat de ontleding van de ballet, jazz- en Pop-, show-, musical- en urbandans techniek
XU.11 De afgestudeerde herkent de (historische) betekenis van bewegingsvormen en -stijlen ten behoeve van (dans)repertoire en kan dat toelichten.	Communicatief	Dansgeschiedenis
XU.12 De afgestudeerde toont grondig inzicht in dans-musicaltechnieken.	C.2 De afgestudeerde verwoordt en legitimeert zijn kennis en opvattingen in zijn beroepscontext zowel schriftelijk als mondeling effectief en efficiënt naar buitenstaanders en vakgenoten.	Dansgeschiedenis plaatst dans in de ruimste zin des woords in historisch perspectief.
XU.13 De afgestudeerde maakt gebruik van de opbouw, systematiek en terminologie van een of meer bestaande dans technieken.	C.2 De afgestudeerde ontleeft, verwerkt en beïnvloedt zelfstandig een communicatieproces.	Dramaturgie
XU.14 De afgestudeerde is in staat de dans- en ballettechniek te analyseren.	Ondernemend	Dramaturgie omvat de leer van de dramatische kunst en biedt theoretische voorbereiding op acteren.
Applying Knowledge & Understanding	C.7 De afgestudeerde presenteert zichzelf overtuigend en is in staat constructief een gesprek te voeren.	Kunst-, cultuur- en popgeschiedenis
Analytisch/Assimilerend	C.8 De afgestudeerde is op de hoogte van overheidsregelingen, cao's, arbo regels, belastingzaken en aansprakelijkheidsverzekeringen.	Kunst-, cultuur en popgeschiedenis plaatst kunst-, cultuur- en populeringen in historisch perspectief.
AKU.10 De afgestudeerde heeft een analytisch inzicht.	C.9 De afgestudeerde ziet het belang van het op de hoogte zijn van overheidsregelingen, cao's, arbo regels, belastingzaken en aansprakelijkheidsverzekeringen.	Musicalwetenschap
	C.10 De afgestudeerde heeft inzicht bij de vormgeving van eigen cultureel ondernemerschap.	Musicalwetenschap plaatst de musical in historisch perspectief
	C.11 De afgestudeerde organiseert zijn handelingen en activiteiten in relatie tot de zakelijke kant van het werk adequaat.	Onderzoek begeleiding
	C.13 De afgestudeerde is op de hoogte en maakt indien nodig, gebruik van (sociale) regelingen, diensten van instellingen en (medische) voorzieningen die relevant zijn voor het kunnen functioneren in het werkveld.	Onderzoek begeleiding omvat het begeleiden door een docent van het Onderzoek Werkveld.
	C.14 De afgestudeerde is in staat een persoonlijk ontwikkelingsplan op stellen en dit zo nodig aan te passen.	Onderzoek Werkveld
	C.16 De afgestudeerde is in staat netwerken op te bouwen en te onderhouden.	De student voert zelfstandig een onderzoek uit over een onderwerp dat gerelateerd is aan het toekomstige werkveld en presenteert zijn onderzoek voor een beoordelingscommissie.
		Solfège
		Solfège omvat het op het gehoor leren onderscheiden en het kunnen lezen van tonen en intervallen.
		Werkveldoriëntatie theater / Management, Organisatie & Ondernemerschap (MOO)
		Werkveldoriëntatie Theater heeft als doel inzicht te verschaffen in alle aspecten van het toekomstige werkveld als podiumkunstenaar en als ondernemer, zowel nationaal als internationaal.

Zie verder op volgende pagina

Competenties (vervolg)	
AKU12 De afgestudeerde bereidt zich adequaat voor op zijn werkzaamheden en levert de gewenste kwaliteit.	Learning Skills
AKU13 De afgestudeerde is in staat zich als een professioneel podiumkunstenaar op sollicitaties en audities te profileren en voor te bereiden.	Lerend
AKU15 De afgestudeerde analyseert, op basis van zijn theoretische kennis, de tijd, stijl en vorm van een musical-, dans- of popproductie of -proces.	L.3 De afgestudeerde past brede vakkennis en culturele kennis toe, houdt deze actueel en breidt deze uit op diverse gebieden.
Innovatief	L.6 De afgestudeerde is een <i>life-long-learner</i> .
AKU18 De afgestudeerde heeft een analytisch inzicht.	L.8 De afgestudeerde geeft zelfstandig verworven kennis en vaardigheden op eigen wijze vorm en concreetseert deze.
AKU20 De afgestudeerde bereidt zich adequaat voor op zijn werkzaamheden en levert de gewenste kwaliteit.	L.9 De afgestudeerde geeft nieuw verworven theoretische inzichten op eigen wijze vorm en zet deze in bij de ontwikkeling van zijn professionele loopbaan.
AKU21 De afgestudeerde is in staat zich als een professioneel podiumkunstenaar op sollicitaties en audities te profileren en voor te bereiden.	
AKU23 De afgestudeerde analyseert, op basis van zijn theoretische kennis, de tijd, stijl en vorm van een musical-, dans- of popproductie of -proces.	
Making Judgements	
Omgevingsgericht	
M.1 De afgestudeerde integreert culturele en maatschappelijke ontwikkelingen in de podiumkunst.	
M.2 De afgestudeerde heeft inzicht in de functie van de podiumkunsten en kan deze zo nodig toelichten in diverse sectoren van de samenleving.	
M.3 De afgestudeerde verdiept zich in de innovatie van verschillende kunsten en laat zich hierdoor inspireren.	
M.4 De afgestudeerde staat open voor ontwikkelingen op maatschappelijk, cultureel en wetenschappelijk gebied en gebruikt dit waar mogelijk in zijn werkzaamheden.	

Competenties		Domeinonderdelen
Knowledge & Understanding	Making Judgements	Podium Praktijkstages
Visie DLM/LMIPA	M.15 De afgestudeerde is flexibel, gedisciplineerd, stressbestendig en initiatiefrijk.	Podium Praktijkstages bieden mogelijkheden om als uitvoerend kunstenaar, deels zelfstandig, deels onder supervisie podium- en werkveldervaring op te doen.
KU.1 De afgestudeerde is merkbaar intrinsiek gemotiveerd om als podiumkunstenaar beroepsmatig te functioneren.	Reflectief	Portfolio Theater Praktijk
KU.2 De afgestudeerde staat open voor innovatie binnen de podiumkunsten in de volle breedte en kan deze integreren in zijn eigen visie.	M.17 De afgestudeerde reflecteert zelfstandig en op aanwijzing van derden op zichzelf en neemt naar aanleiding daarvan actie.	In deze uren wordt de voortgang van het portfolio besproken met de studiebegeleider.
KU.3 De afgestudeerde heeft een gefundeerde mening over kwaliteit in relatie tot dans-, en musicaltheatre en maakt deze zichtbaar in zijn uitvoerende werkzaamheden in dans-, en musicaltheatreproducties.	M.18 De afgestudeerde reflecteert zelfstandig en op aanwijzing van derden op sterke en zwakke punten om zodoende tot optimale prestaties te komen.	Project ArtCore
Creëren	Communication	Dit is een performing arts project waarin de studenten aan de hand van een thema, samen met hun coach, een presentatie c.q. performing arts project maken en ervaring krijgen in ondernemen en creëren. Het Project "I" vindt vroeg in trede 9 plaats en heeft een oriënterende en samenwerkende doelstelling.
Creëren	Samenwerkend	Project "I"
KU.4 De afgestudeerde maakt vanuit zijn eigen artistieke visie een (samenhangend) creatief geheel van de kernelementen van dans- en musicaltheatre.	C1 De afgestudeerde levert vanuit de eigen deskundigheid samen met andere betrokkenen een bijdrage aan de totstandkoming en uitvoering van gemeenschappelijke processen.	Het Project "I" vindt vroeg in trede 9 plaats en heeft een oriënterende en samenwerkende doelstelling.
Artistiek	C2 De afgestudeerde podiumkunstenaar is in staat in samenwerking met anderen, maar vanuit zijn eigen theoretische deskundigheid, bij te dragen aan een podiumproduct of -proces.	Project Integratie
KU.5 De afgestudeerde weet in de vorm van dans, zang en acteren met zijn uitstraling en persoonlijkheid de toeschouwer te beroeren en te fascineren.	Ondernemend	Bij het Project Integratie wordt onder leiding van diverse choreografen/regisseurs een product uitgevoerd, waarbij verschillende domeinen geïntegreerd zijn tot een samenhangend geheel.
KU.6 De afgestudeerde geeft zichtbaar vorm aan zijn eigen of andermans concepten en artistieke ideeën in de vorm van dans, musical en acteren en weet daarbij door zijn uitstraling en persoonlijkheid de toeschouwer te beroeren en te fascineren.	C16 De afgestudeerde is in staat netwerken op te bouwen en te onderhouden.	Project DIZO
Ambachtelijk	Learning Skills	Het Project DIZO is een eindexamenonderdeel. Het omvat een dans-, zang-, en acteerprogramma dat volledig door de examenkandidaten wordt gecoreografeerd, geregisseerd en geproduceerd. Hierbij wordt ook het Theater Theorie domeinonderdeel MOO mede geëxamineerd.
KU.7 De afgestudeerde werkt vanuit kennis met betrekking tot het theaterproductieproces, -termen en -begrippen.	Innovatief	
KU.8 De afgestudeerde oriënteert zich op een voorstellingslocatie snel en maakt zich deze als werkplek eigen.	I.17 De afgestudeerde voegt vernieuwende elementen toe aan bestaande danstechnieken.	
KU.9 De afgestudeerde is in staat zijn kennis achter de schermen van de productie toe te passen.	I.18 De afgestudeerde geeft zelfstandig verworven kennis en vaardigheden op eigen wijze vorm en concretiseert deze.	
KU.10 De afgestudeerde is in staat op professioneel niveau creaties binnen de dans- en musicaltheatre te creëren.	Making Judgements	
KU.11 De afgestudeerde werkt met diverse theateromgevingsmiddelen (stem, muziek, licht, geluid, decor, nieuwe media, kostuums, kap- en grimewerk).	Omgevingsgericht	
	M.11 De afgestudeerde integreert culturele en maatschappelijke ontwikkelingen in de podiumkunst.	
	M.13 De afgestudeerde verdiept zich in de innovatie van verschillende kunsten en laat zich hierdoor inspireren.	
Zie verder op volgende pagina		

Opleidingsspecifieke eindkwalificaties AD Dans

2.2 Beroepscompetenties en opleidingskwalificaties

Domeinen

Alle domeinonderdelen zijn ondergebracht in domeinen. Ieder domein kent zijn eigen trede- en eindcompetenties. Binnen ieder domein worden de relevante domeinonderdelen aangeboden, die het de student mogelijk maken bepaalde competenties te verwerven.

De **vaardighedenleerlijn** zit besloten in de domeinen Danstechniek en Musicaltechniek. Naast de vaardighedenlijn loopt gedurende de gehele opleiding de **praktijkleerlijn**. De **theoretische leerlijn** zit onder meer in de domeinen Theater Theorie, maar er wordt ook in de andere domeinen ondersteunende theorie aangeboden. De **reflectieleerlijn** verloopt via het portfolio en de projecten vormen een **integratieleerlijn**.

De domeincompetenties en treden brengen verticale samenhang in het opleidingsprogramma. De concentrische opbouw per trede draagt bij aan de samenhang in het programma. Per trede wordt er gewerkt met een thema. Elke trede bestaat uit vijf perioden. Er zijn domeinoverstijgende integrale projecten, zoals het Project Integratie, het jaarlijkse grote project in periode E. In trede 10 komen daar het Project ArtCore en de eindexamenprojecten bij. In deze projecten leggen studenten de verbinding tussen theorie en praktijk.

De domeinonderdelen van de AD-opleiding zijn verdeeld in vijf domeinen:

- Domein **Danstechniek**: in dit domein staat de beheersing van de danstechnische domeinonderdelen centraal, waarbij pop-, show-, musical- en urbandans de pijler is en ballet de technische basis vormt;
- Domein **Musicaltechniek**: in dit domein staat de beheersing van de musicaltechnische onderdelen centraal, waarbij musical theatre de pijler is en zangtechniek de technische basis vormt;
- Het **Brugdomein**: de domeinonderdelen van dit domein hebben specifiek betrekking op de AD-opleiding en zijn afgestemd op het werkveld op AD-niveau. In het kader van het domeinonderdeel Werkveldoriëntatie maakt de student kennis met alle mogelijke vormen van kunst en kunstuitingen en een breed werkveld.
- Domein **Theater Theorie**: in dit domein wordt de theoretische achtergrond van de (podium)kunst verworven;
- Domein **Theater Praktijk**: in dit domein maken de studenten kennis met hun toekomstig werkveld. Studenten doen praktijkervaring op door middel van podiumpraktijkstages op een niveau dat past bij de studiefase waarin de student zich bevindt

Hieronder volgt een beschrijving van de competenties behorende bij de domeinen en de domeinonderdelen. Voor de precieze inhoud van de verschillende domeinonderdelen wordt de lezer verwezen naar het curriculum in de **Trede(informatie)dossiers**.

2.3.1 Competenties en domeinonderdelen Domein Danstechniek

Competenties		Domeinonderdelen
Knowledge & Understanding Creërend	Making Judgements Reflectief	Ballet Ballet is de basis waarop alle andere danstechnieken voortbouwen.
KU2 De afgestudeerde gebruikt de kernelementen van dans-, en musicaltheatre bij de vertaling van creatieve processen in dans- en musicaltheatre.	MJ3 De afgestudeerde reflecteert zelfstandig en op aanwijzing van derden op de danstechnische, musicaltechnische, muzikale en artistieke aspecten van zijn kunnen en neemt naar aanleiding daarvan actie.	Jazzdans Jazzdans dient als basis voor de pop-, show-, musical- en urbandans techniek, maar is ook een zelfstandige danstechniek.
Artistiek	MJ4 De afgestudeerde reflecteert zelfstandig en op aanwijzing van derden op zichzelf en neemt naar aanleiding daarvan actie.	Moderne Dans Moderne Dans dient als basis voor de pop-, show- en jazzdans, maar is ook een zelfstandige danstechniek.
KU3 De afgestudeerde weet in de vorm van dans, zang en acteren met zijn uitstraling en persoonlijkheid de toeschouwer te beroeren en te fascineren.	MJ5 De afgestudeerde reflecteert zelfstandig en op aanwijzing van derden op sterke en zwakke punten om zodoende tot optimale prestaties te komen.	Pop-, show-, musical- en urbandans Pop-, show-, musical- en urbandans is het kerndomeinonderdeel binnen het domein Danstechniek. In dit domeinonderdeel komen de verschillende dansstijlen bij elkaar en wordt een brug geslagen tussen de verschillende technieken.
Ambachtelijk	Learning Skills Lerend	Tapdans Tapdans dient als basis voor de pop-, show-, musical- en urbandans, maar is ook een zelfstandige danstechniek.
KU15 De afgestudeerde beheerst op professioneel niveau meerdere bestaande dans-, en musicaltechnieken.	LS3 De afgestudeerde heeft een technische en artistieke beheersing binnen de dans- en musicaltechniek.	Theatre Latin Standard Dans Theatre Latin Standard Dans is een onderdeel van het ballroomdans en een verzamelnaam voor verschillende dansen die zijn ontstaan uit traditionele niet-academische dansvormen. Deze dansvormen zijn vanaf het begin van de 20 ^{ste} eeuw gestandaardiseerd tot zelfstandige danstechnieken.
KU16 De afgestudeerde is gedisciplineerd en houdt zijn fysieke instrument op peil.		Urban Dans Trends Urban Dans Trends is een apart domeinonderdeel en een zelfstandige danstechniek gebaseerd op niet-academische dansvormen, zoals hiphop, die voortdurend aan vernieuwingen, trends en verandering onderhevig is.
Applying Knowledge & Understanding Creërend/artistiek		
AKU4 De afgestudeerde gebruikt de kernelementen van dans- en musicaltheatre bij de vertaling van creatieve processen in dans- en musicaltheatre.		
Analytisch/Assimilerend		
AKU7 De afgestudeerde is in staat de danselementen: lichaam, tijd, kracht en ruimte te gebruiken.		
AKU8 De afgestudeerde bereidt zich adequaat voor op zijn werkzaamheden en levert de gewenste kwaliteit.		
Innovatief		
AKU14 De afgestudeerde geeft nieuw verworven theoretische inzichten op eigen wijze vorm en concretiseert deze in zijn praktijk.		

2.3.2 Competenties en domeinonderdelen Domein Musicaltechniek

Competenties		Domeinonderdelen
Knowledge & Understanding Creërend	Making Judgements Reflectief	Acteren Acteren dient als basis voor de domeinonderdelen Musical Theatre en Song & Dance, maar is in de vorm van musicalacteren ook een zelfstandig domeinonderdeel.
KU2 De afgestudeerde gebruikt de kernelementen van dans-, en musicaltheatre bij de vertaling van creatieve processen in dans- en musicaltheatre.	MJ3 De afgestudeerde reflecteert zelfstandig en op aanwijzing van derden op de danstechnische, musicaltechnische, muzikale en artistieke aspecten van zijn kunnen en neemt naar aanleiding daarvan actie.	Ensemblezang Ensemblezang dient als basis voor de domeinonderdelen Musical Theatre en Song & Dance, maar is ook een zelfstandig domeinonderdeel. Het kenmerk is meerstemmigheid.
Artistiek	MJ4 De afgestudeerde reflecteert zelfstandig en op aanwijzing van derden op zichzelf en neemt naar aanleiding daarvan actie.	Musical Theatre Bij Musical Theatre komen de onderdelen dans, zang en spel samen. In Musical Theatre vormen de bestaande musicals, en dan in het bijzonder de dans- en ensemblezangstukken, het les- en leermateriaal. Musical Theatre is het kerndomeinonderdeel van het domein Musicaltechniek.
KU3 De afgestudeerde weet in de vorm van dans, zang en acteren met zijn uitstraling en persoonlijkheid de toeschouwer te beroeren en te fascineren.	MJ5 De afgestudeerde reflecteert zelfstandig en op aanwijzing van derden op sterke en zwakke punten om zodoende tot optimale prestaties te komen.	Song & Dance Bij Song & Dance komen de onderdelen dans en zang samen.
Ambachtelijk	Learning Skills Lerend	Stermoaching/logopedie Stermoaching fungeert als ondersteuning voor Acteren, Zanginterpretatie, Ensemblezang, Musical Theatre, Song & Dance en Zangtechniek.
KU15 De afgestudeerde beheerst op professioneel niveau meerdere bestaande dans- en musicaltechnieken.	LS3 De afgestudeerde heeft een technische en artistieke beheersing binnen de dans- en musicaltechniek.	Zanginterpretatie Zanginterpretatie is een apart onderdeel van zangtechniek, waarbij de tekst interpretatie centraal staat.
KU16 De afgestudeerde is gedisciplineerd en houdt zijn fysieke instrument op peil.		Zangtechniek Zangtechniek dient als basis voor alle domeinonderdelen waarin zang voorkomt, maar is ook een zelfstandige techniek.
Applying Knowledge & Understanding Creërend/artistiek		
AKU4 De afgestudeerde gebruikt de kernelementen van dans- en musicaltheatre bij de vertaling van creatieve processen in dans- en musicaltheatre.		
Analytisch/Assimilerend		
AKU7 De afgestudeerde is in staat de danselementen: lichaam, tijd, kracht en ruimte te gebruiken.		
AKU8 De afgestudeerde bereidt zich adequaat voor op zijn werkzaamheden en levert de gewenste kwaliteit.		
Innovatief		
AKU14 De afgestudeerde geeft nieuw verworven theoretische inzichten op eigen wijze vorm en concretiseert deze in zijn praktijk.		

Competenties	Domeinonderdelen	
Knowledge & Understanding	Acrobatiek	Personal Development/MOO
Ambachtelijk	Acrobatiek helpt bij het optimaliseren van de fysieke ontwikkeling en de acrobatische vaardigheden. Acrobatiek is ondersteunend voor de pop-, show-, musical- en urban danstechniek.	Hierin wordt de student begeleid, in samenwerking met andere studenten of individueel, hun studieloopbaan, projecten en exchange programma's.
KU6 De afgestudeerde laat in zijn handelen en communiceren zien dat hij vakinhoudelijke ontwikkelingen binnen de internationale dans- en musicaltheatre sector volgt en dat hij kennis heeft van het werkveld en de veranderende beroepspraktijk.	Choreografie/Compositie	Werkveldoriëntatie AD / Auditietraining / MOO
KU7 De afgestudeerde heeft een hoog fysiek en mentaal uithoudingsvermogen en is flexibel en energiek.	Choreografie leert de student eenvoudige choreografieën te ontwerpen.	Hierin wordt de student begeleid, in samenwerking met andere studenten of individueel, op het gebied van hun studieloopbaan, projecten en audities. MOO heeft als doel de student theoretische kennis en vaardigheden aan te leren betreffende het managen van projecten waardoor deze in staat is als ondernemer te managen en te produceren binnen het vakgebied.
Applying Knowledge & Understanding	Extra contacturen (ECU)	Zangondersteuning
Analytisch/Assimilerend	Deze uren worden ingedeeld n.a.v. de individuele ontwikkeling van de student.	ZO heeft als doel de in te studeren zang nummers te kunnen instuderen, oefenen en repeteren samen met een repetitor.
AKU6 De afgestudeerde is in staat zich als een professioneel podiumkunstenaar op sollicitaties en audities te profileren en voor te bereiden.	Fysiek/Workout	
Innovatief	Dit onderdeel helpt bij het op peil brengen/houden van het fysieke instrument, ook na het afstuderen.	
AKU13 De afgestudeerde geeft zelfstandig verworven kennis en vaardigheden op eigen wijze vorm en concretiseert deze in zijn paper.	Keuzeonderdelen (DT en MT)	
AKU15 De afgestudeerde kan de mogelijkheden tot groei, doorgroei en vernieuwing herkennen en verkennen.	Deze onderdelen worden ingevuld op basis van de competentieverwerving van de student in de domeinen Danstechniek en Musicatechniek. Doestelling kan zijn hetzij het versterken van zwakke onderdelen, hetzij het verder uitbouwen van sterke onderdelen in de ontwikkeling van de student.	
Making Judgements	Make-up (op projectbasis)	
Omgevingsgericht	Make-up leert de afstuderende zelfstandig make-up aan te brengen ten behoeve van voorstellingen.	
Communication	Mens- en Bewegingskunde	
Ondernemend	Mens- en Bewegingskunde omvat een basale kennis van anatomie, fysiologie en pathologie van het bewegings- en stemapparaat en vakspecifieke EHBO-vaardigheden.	
C6 De afgestudeerde is op de hoogte van overheidsregelingen, cao's en arbo regels.	Paper podiumkunst	
C5 De afgestudeerde heeft inzicht bij de vormgeving aan eigen cultureel ondernemerschap.	Dit onderdeel omvat het schrijven van een paper op basis van een literatuuronderzoek. Het onderwerp en de onderzoeksvraag dienen relevant te zijn in het kader van actuele ontwikkelingen in de podiumkunsten.	
C6 De afgestudeerde is op de hoogte en maakt indien nodig, gebruik van (sociale) regelingen, diensten van instellingen en (medische) voorzieningen die relevant zijn voor het kunnen functioneren in het werkveld.		
C7 De afgestudeerde is in staat een persoonlijk ontwikkelingsplan op stellen en dit zo nodig aan te passen.		
C8 De afgestudeerde is in staat binnen het arbeidsproces, zijn fysieke en mentale gesteldheid in acht te nemen, om op de langere termijn als podiumkunstenaar werkzaam te blijven.		

C9 De afgestudeerde is in staat netwerken op te bouwen en te onderhouden.
Learning Skills
Lerend
LS1 De afgestudeerde is in staat relevante kennis en vaardigheden op peil te houden en kan deze vernieuwen.
LS2 De afgestudeerde organiseert zijn eigen ontwikkeling door middel van scholing.
LS4 De afgestudeerde is zich ervan bewust dat hij het technische en het artistieke niveau van de dans- en musicaltechniek op peil dient te houden.

Competenties		Domeinonderdelen
Knowledge & Understanding Ambachtelijk KU8 De afgestudeerde laat in zijn handelen en communiceren merken over kennis van de theatertheorie te beschikken, kan zichzelf en zijn werkzaamheden in een historische context plaatsen en kan koppelingen maken met andere kunstvormen. KU10 De afgestudeerde herkent de (historische) betekenis van bewegingsvormen en -stijlen ten behoeve van (dans)repertoire en kan dat toelichten. KU14 De afgestudeerde is in staat de basis dans-, en de ballettechniek te analyseren.	Making Judgements Omgevingsgericht M.11 De afgestudeerde verdiept zich in de innovatie van verschillende kunsten en laat zich hierdoor inspireren. M.12 De afgestudeerde is flexibel, gedisciplineerd, stressbestendig en initiatiefrijk.	Algemene muziekleer Algemene Muziekleer gaat in op de theoretische aspecten van de muziek, plaatst de verschillende relevante muziekstromen in historisch perspectief en legt de basis voor muziekkennis in de dans- en musicalpraktijk.
Applying Knowledge & Understanding Analytisch/Assimilerend AKU6 De afgestudeerde heeft een analytisch inzicht. AKU8 De afgestudeerde bereidt zich adequaat voor op zijn werkzaamheden en levert de gewenste kwaliteit.	Communication Ondermemend C6 De afgestudeerde presenteert zichzelf overtuigend en is in staat constructief een gesprek te voeren.	Dansanalyse Dansanalyse omvat de ontleding van de ballet, jazz- en pop-, show-, musical- en urbandans techniek.
	Learning Skills Innovatief LS5 De afgestudeerde geeft zelfstandig verworven kennis en vaardigheden op eigen wijze vorm en concretiseert deze.	Dansgeschiedenis Dansgeschiedenis plaatst dans in de ruimste zin des woords in historisch perspectief.
		Kunst-, cultuur- en popgeschiedenis Kunst-, cultuur- en popgeschiedenis plaatst kunst-, cultuur- en populeringen in historisch perspectief.
		Solfège Solfège omvat het op het gehoor leren onderscheiden en het kunnen lezen van tonen en intervallen.

BIJLAGE III Schematisch overzicht opleidingsprogramma Dans

4. Studieprogramma

4.1 Studieprogramma

EC's

Conform de Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek ("WHW") is de studielast verdeeld in studiepunten, zogenaamde European Credits ("EC's"). Elk studiejaar, waarmee wordt bedoeld het tijdvak dat aanvangt op 1 september en eindigt op 31 augustus van het daarop volgende jaar, heeft een studielast van 60 EC's, waardoor de totale studielast over vier jaar neerkomt op 240 EC's.

4.2 Studieprogramma

Studielast en studiepuntentabellen

Het BA-programma is studeerbaar voor studenten die aan de instroomeis voldoen. De instroomeis bestaat uit de wettelijke bepalingen op het gebied van toelatingsonderzoek tot het HBO (dansvakonderwijs) en een aanvullende auditie (in drie rondes) op dans en vocale vaardigheden. De kandidaat-student dient tevens een medische keuring en een stemonderzoek te ondergaan. De uitvoering van de auditieregeling is omschreven in het Auditieprotocol. Zie ook hoofdstuk 5 van deze OER ("Toelating").

Omdat bekend is dat de opleiding zwaar is, wordt vooraf getoetst of studenten het programma aan kunnen. Dit gebeurt door middel van selectie bij de instroom (via audities), selectie in trede 9 (via bindend studieadvies) en instapvoorwaarden voor bepaalde domeinonderdelen, waaronder stages en afstuderen. Aan studenten die niet over voldoende talent en mogelijkheden beschikken, wordt het advies gegeven om met de opleiding te stoppen.

Voor de opleiding geldt dat de fysieke belastbaarheid belangrijker is dan de studiebelasting in uren. Daarom is medische begeleiding aanwezig en wordt het rooster in samenspraak met een orthopeed en een fysiotherapeut gemaakt. Hierdoor is het programma afgestemd op de fysieke belasting van domeinonderdelen. Onderstaande tabellen laten zien hoe de verdeling van de EC's over de domeinen en domeinonderdelen zijn verdeeld en hoe het studieprogramma er per periode uitziet. De studiebelastinguren zijn opgesplitst in contacturen, zelfstudie-uren en uren waarin de student beoordeeld wordt.

Alle taken en activiteiten zijn concreet uitgewerkt in het Trededossier. Tijdens panelgesprekken met studenten komen de studeerbaarheid van het curriculum en de werkdruk aan de orde. Om onnodige studievertraging te voorkomen biedt DLM/LMIPA aan studenten de mogelijkheid om tentamens te herkansen. In overleg met de studiebegeleider en de examencommissie zijn er individueel toegesneden studieroutes mogelijk, bijvoorbeeld als studenten voor het afronden van de opleiding al aan het werk kunnen in producties.

Studieprogramma		Studielast en studiepunten Tabellen					
Trede 9	Domeinonderdelen	Contact (uren)	Zelfstudie (uren)	Tentamens (uren)	ECTS 1/2	ECTS 3/4	ECTS Totaal
Danstechniek	Ballet / mannen- en vrouwen training	143	17	4			
	Jazzdans	78					
	Moderne Dans	39					
	Pop-, show-, musical- en urbandans	78					
	Tapdans	39					
	Theatre Latin Standard Dans	39					
	Urban Dans Trends	39					
Subtotaal		455	17	4	8	9	17
Musicaltechniek	Acteren	78	41	5			
	Ensemblezang	39					
	Musical Theatre	39					
	Song & Dance	39					
	Stemcoaching/Logopedie	26					
	Zangtechniek	13					
Subtotaal		234	41	5	4	6	10
Facilitering	Acrobatiek	32,5	6,5	Continuous assessment			
	Make-up (op projectbasis)	13					
	Personal Development/MOO	60					
	Extra contacturen (ECU)	15					
	Zangondersteuning	13					
Subtotaal		133,5	6,5	0	2	3	5
Theater Theorie	Algemene muziektheorie	32,5	60,5	18			
	Dansanalyse	26					
	Dansgeschiedenis	32,5					
	Kunst-, cultuur- en popgeschiedenis	26					
	Musicalwetenschap	39					
	Solfège	13					
	Werkveldoriëntatie Theater/MOO	32,5					
Subtotaal		201,5	60,5	18	5	5	10
Theater Praktijk	Podium Praktijkstages / Project "I" Project Integratie	280 (incl. zelfstudie)	0	Continuous assessment			
Subtotaal		280	0	0	3	7	10
Onderwijs Theorie	Didactiek	26	35,5	9			
	Mens- en Bewegingskunde	32,5					
	Methodiek	26					
	Psychologie	39					
Subtotaal		123,5	35,5	9	3	3	6
Onderwijs Praktijk	Docent Praktijkstages	4	28	4			
	Onderwijs Praktijkstages	4					
	Creatie en Educatie Project	16					
Subtotaal		24	28	4	1	1	2
Totaal		1451,5	188,5	40	26	34	60

Studieprogramma		Studielast en studiepunten tabellen					
Trede 10	Domainonderdelen	Contact (uren)	Zelfstudie (uren)	Tentamens (uren)	ECTS 1/2	ECTS 3/4	ECTS Totaal
Danstechniek	Ballet / Mannen- en vrouwen training (spitzen)	143	17	4			
	Jazzdans	78					
	Moderne Dans	39					
	Pop-, show-, musical- en urbandans	78					
	Tapdans	39					
	Theatre Latin Standard Dans	39					
	Urban Dans Trends	39					
Subtotaal		455	17	4	8	9	17
Musicaltechniek	Acteren	78	43	5			
	Ensemblezang	39					
	Musical Theatre	52					
	Song & Dance	39					
	Zanginterpretatie	39					
	Zangtechniek	13					
Subtotaal		260	43	5	5	6	11
Facilitering	Acrobatiek	32	13	Continuous assessment			
	Choreografie/Compositie	39					
	Personal Development/MOO	60					
	Extra contacturen (ECU)	39					
	Zangondersteuning	13					
Subtotaal		183	13	0	2	5	7
Theater Theorie	Algemene Muziekleer	32,5	60,5	18			
	Dansanalyse	26					
	Dansgeschiedenis	32,5					
	Dramaturgie	26					
	Musicalwetenschap	39					
	Solfège	13					
	Werkveldoriëntatie Theater/MOO	32,5					
Subtotaal		201,5	60,5	18	5	5	10
Theater Praktijk	Podium Praktijkstages / Project ArtCore / Project Integratie	420 (incl. zelfstudie)	0	Continuous assessment			
Subtotaal		420	0	0	5	10	15
Totaal		1519,5	133,5	27	25	35	60

Studieprogramma		Studielast en studiepunten tabellen					
Trede 11	Domeinonderdelen	Contact (uren)	Zelfstudie (uren)	Tentamens (uren)	ECTS 1/2	ECTS 3/4	ECTS Totaal
Danstechniek	Ballet / mannen- en vrouwen training (spitzen)	156	17	4	8	9	17
	Jazzdans	78					
	Moderne Dans / Contemporary Dans	39					
	Pop-, show-, musical- en urbandans	78					
	Tapdans	26					
	Theatre Latin Standard Dans	39					
	Urban Dans Trends	39					
Subtotaal		455	17	4	8	9	17
Musicaltechniek	Acteren	78	63,5	4	5	6	11
	Ensemblezang	39					
	Musical Theatre	52					
	Zanginterpretatie	52					
	Zangtechniek	19,5					
Subtotaal		240,5	63,5	4	5	6	11
Brugdomein	Personal Development/MOO	60	8	Continuous assessment	5	7	12
	Personal Performance Skills (ABC)	143					
	Performing Knowledge (ABC)	112					
	Zangondersteuning	13					
Subtotaal		328	8	0	5	7	12
Theater Theorie	Onderzoeksbegeleiding	2	84	4	2	4	6
	Onderzoek Werkveld	39					
	Werkveldoriëntatie/ MOO	39					
Subtotaal		80	84	4	2	4	6
Theater Praktijk	Podium Praktijkstages / Project Integratie / Voorstellingsprojecten	392 (incl. zelfstudie)	0	0	5	9	14
Subtotaal		392	0	0	5	9	14
Totaal		1495,5	172,5	12	25	35	60

Studieprogramma		Studielast en studiepunten tabellen					
Trede 12	Domeinonderdelen	Contact (uren)	Zelfstudie (uren)	Tentamens (uren)	ECTS 1/2	ECTS 3/4	ECTS Totaal
Danstechniek	Ballet / mannen- en vrouwen training (Spitzen)	156	26	4			
	Jazzdans	78					
	Moderne Dans / Contemporary Dans	39					
	Pop-, show-, musical- en urbandans	78					
	Theatre Latin Standard Dans	39					
Subtotaal		390	26	4	7	8	15
Musicaltechniek	Acteren	78	55	4			
	Auditietraining/Zanginterpretatie	39					
	Ensemblezang	32,5					
	Musical Theatre	52					
	Zangtechniek	19,5					
Subtotaal		221	55	4	4	6	10
Brugdomein	Personal Development/MOO	60	8				
	Personal Performance Skills ABC	143					
	Zangondersteuning	13					
Subtotaal		216	8	0	4	4	8
Theater Theorie	Onderzoek Werkveld	13	95				
	Onderzoeksbegeleiding	4					
Subtotaal		17	95	0	1	3	4
Theater Praktijk	Project DIZO	196 (incl. zelfstudie)					
	Portfolio Theater Praktijk	4	0	Continuous assessment			
	Podium Praktijkstages / Project Integratie	444 (incl. Zelfstudie)	0	Continuous assessment			
Subtotaal		644	0	0	10	13	23
Totaal		1488	184	8	26	34	60

Schematisch overzicht opleidingsprogramma AD Dans

4. Studieprogramma

3.1 Studieprogramma

EC's

Conform de Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek ("WHW") is de studielast verdeeld in studiepunten, zogenaamde European Credits ("EC's"). Elk studiejaar, waarmee wordt bedoeld het tijdvak dat aanvangt op 1 september en eindigt op 31 augustus van het daarop volgende jaar, heeft een studielast van 60 EC's, waardoor de totale studielast over twee jaar neerkomt op 120 EC's.

3.2 Studieprogramma

Studielast en studiepuntentabellen

Het AD-programma is studeerbaar voor studenten die aan de instroomeis voldoen. De instroomeis bestaat uit de wettelijke bepalingen op het gebied van toelatingsonderzoek tot het HBO (dansvakonderwijs) en een aanvullende auditie (in drie rondes) op dans en vocale vaardigheden. De kandidaat-student dient tevens een medische keuring en een stemonderzoek te ondergaan. De uitvoering van de auditieregeling is omschreven in het Auditieprotocol. Zie ook hoofdstuk 5 van deze OER ("Toelating").

Omdat bekend is dat de opleiding zwaar is, wordt vooraf getoetst of studenten het programma aan kunnen. Dit gebeurt door middel van selectie bij de instroom (via audities), selectie in trede 9 (via bindend studieadvies) en instapvoorwaarden voor bepaalde domeinonderdelen, waaronder stages en afstuderen. Aan studenten die niet over voldoende talent en mogelijkheden beschikken, wordt het advies gegeven om met de opleiding c.q. het AD-programma te stoppen.

Voor de opleiding geldt dat de fysieke belastbaarheid belangrijker is dan de studiebelasting in uren. Daarom is medische begeleiding aanwezig en wordt het rooster in samenspraak met een orthopeed en een fysiotherapeut gemaakt. Hierdoor is het programma afgestemd op de fysieke belasting van domeinonderdelen. Onderstaande tabellen laten zien hoe de verdeling van de EC's over de domeinen en domeinonderdelen zijn verdeeld en hoe het studieprogramma er per periode uitziet. De studiebelastinguren zijn opgesplitst in contacturen, zelfstudie-uren en uren waarin de student beoordeeld wordt.

Alle taken en activiteiten zijn concreet uitgewerkt in het Trede(informatie)dossier. Tijdens panelgesprekken met studenten komen de studeerbaarheid van het curriculum en de werkdruk aan de orde. Om onnodige studieovertraging te voorkomen biedt DLM/LMIPA aan studenten de mogelijkheid om tentamens te herkansen. In overleg met de studiebegeleider en examencommissie zijn er individueel toegesneden studieroutes mogelijk, bijvoorbeeld als studenten voor het afronden van de opleiding al aan het werk kunnen in producties.

3.2 Studieprogramma

Studielast en studiepunten tabellen

Trede 9	Domeinonderdelen	Contact (uren)	Zelfstudie (uren)	Tentamens (uren)	ECTS 1/2	ECTS 3/4	ECTS Totaal
Danstechniek	Ballet/Mannen- en vrouwen training	143	17	4	8	9	17
	Jazzdans	78					
	Moderne Dans	39					
	Pop-, show-, musical- en urbandans	78					
	Tapdans	39					
	Theatre Latin Standard Dans	39					
	Urban Dans Trends	39					
Subtotaal		455	17	4	8	9	17
Musicaltechniek	Acteren	78	41	5	4	6	10
	Ensemblezang	39					
	Musical Theatre	39					
	Song & Dance	39					
	Stemcoaching/Logopedie	26					
	Zangtechniek	13					
Subtotaal		234	41	5	4	6	10
Brugdomein	Acrobatiek	32.5	75.5	8	6	8	14
	Werkveldoriëntatie AD/ MOO	32.5					
	Fysiek/Workout	39					
	Keuze Danstechniek	39					
	Keuze Musicaltechniek	39					
	Personal Development/MOO	60					
	Make-up (op projectbasis)	13					
	Mens- en Bewegingskunde	32.5					
	Paper Podiumkunst	8					
	Zangondersteuning	13					
Subtotaal		308.5	75.5	8	6	8	14
Theater Theorie	Algemene Muziekleer	32.5	104	18	4	5	9
	Dansanalyse	26					
	Dansgeschiedenis	32.5					
	Kunst-, Cultuur- en Popgeschiedenis	26					
	Solfège	13					
Subtotaal		130	104	18	4	5	9
Theater Praktijk	Podium Praktijkstages / Project "I" / Project Integratie	280 (incl. zelfstudie)			Continuous assessment		
Subtotaal		280	0	0	3	7	10
Totaal		1407,5	237,5	35	25	35	60

3.2 Studieprogramma

Studielast en studiepuntentabellen

Trede 10	Domeinonderdelen	Contact (uren)	Zelfstudie (uren)	Tentamens (uren)	ECTS 1/2	ECTS 3/4	ECTS Totaal
Danstechniek	Ballet/Mannen- en vrouwen training (spitzen)	143	17	4	8	9	17
	Jazzdans	78					
	Moderne Dans	39					
	Pop-, show-, musical- en urbandans	78					
	Tapdans	39					
	Theatre Latin Standard Dans	39					
	Urban Dans Trends	39					
Subtotaal		455	17	4	8	9	17
Musicaltechniek	Acteren	78	43	5	5	6	11
	Ensemblezang	39					
	Musical Theatre	52					
	Song & Dance	39					
	Zanginterpretatie	39					
	Zangtechniek	13					
Subtotaal		260	43	5	5	6	11
Brugdomein	Acrobatiek	32	80,5	4	5	6	11
	Choreografie/Compositie	39					
	Werkveldoriëntatie AD / Auditietraining/ MOO	32,5					
	Keuze Dans-/Musicaltechniek	39					
	Personal Development	60					
	Paper Podiumkunst	8					
	Zangondersteuning	13					
Subtotaal		223,5	80,5	4	5	6	11
Theater Theorie	Algemene Muziektheorie	32,5	50	14			
	Dansanalyse	26					
	Dansgeschiedenis	32,5					
	Solfège	13					
Subtotaal		104	50	14	3	3	6
Theater Praktijk	Podium Praktijkstages / Project ArtCore(ADEP) / Project Integratie	420 (incl. zelfstudie)	0	Continuous assessment			
Subtotaal		420	0	0	5	10	15
Totaal		1462,5	190,5	27	26	34	60

BIJLAGE IV Programma, werkwijze en beslisregels

Locatiebezoek Amsterdam – 17 september 2013

Tijd	Gesprekspartners	Panel	Onderwerpen
09.00-10.00			Vooroverleg
10.00-10.45	Directie en Bestuur <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ruud van der Kooij ▪ Chris van der Loop ▪ Lucia Marthas 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Strategisch beleid ▪ Ontwikkelingen werkveld / relatie beroepenveld ▪ Marktpositie / positionering & profilering ▪ Internationale focus ▪ Visie op onderzoek / lectoraat & kenniskring ▪ Personeelsbeleid / Scholing ▪ Resultaten / Onderwijsrendement
10.45-11.30	Coördinatoren Dans (AD en BD) en Docent Dans <ul style="list-style-type: none"> ▪ Roemjana de Haan: ▪ Rich Ascroft ▪ Corine Shlomo ▪ James van der Velden ▪ Derek Blok 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Inhoudelijk opleidingskader en curriculum ▪ Curriculumontwikkeling ▪ Kenmerken van programma ▪ Samenhang programma ▪ Praktijkcomponenten ▪ Internationalisering ▪ Toetsbeleid ▪ Toegepast onderzoek ▪ Studieloopbaanbegeleiding / Studielast
11.30-12.00			<ul style="list-style-type: none"> ▪ Intern overleg ▪ Bestudering documenten
12.00-13.00	Examencommissie <ul style="list-style-type: none"> • Karin Haentjens-The • Peter Mak • Corine Shlomo • Roemjana de Haan 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Taken en rollen van de examencommissie ▪ Bevoegdheden ▪ Relatie tot het management ▪ Kwaliteitsborging toetsen en beoordelen ▪ (Relatie tot de) toetscommissie ▪ Kwaliteitsborging afgestudeerders
13.00-13.45	Werklunch		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Intern overleg ▪ Bestudering documenten ter inzage
13.45-14.30	Alumni (A'dam) <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sjoerd Hermens ▪ Nick Vonk ▪ Eline Vroon ▪ Sophia Wezer Alumni (Groningen) <ul style="list-style-type: none"> ▪ Marije van Sonsbeek ▪ Byron Werts Vertegenwoordigers Werkveld <ul style="list-style-type: none"> ▪ Miel Gouda – Stage Entertainment ▪ Wil Schilder – JEANS Theatershows ▪ Jacques van Meel – Van Meel Consultancy 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kwaliteit van programma en afgestudeerden ▪ Betrokkenheid bij de interne kwaliteitszorg
14.30-15.15	Studenten- Amsterdam <ul style="list-style-type: none"> ▪ Holly May Brood ▪ Tushar Changoer ▪ Leon de Graf ▪ Demi de Jong ▪ Arne Luiting ▪ Joshi Martina ▪ Anouk Rietveld ▪ Terence Uphoff ▪ Amadeus Williams (AD) 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kwaliteit docenten ▪ Informatievoorziening ▪ Aansluiting vooropleiding / toelating ▪ Toetsen en beoordelen ▪ Begeleiding (incl. buitenschoolse component) ▪ Studeerbaarheid / studielast ▪ Materiële voorzieningen ▪ Afstuderen

15.15-16.00	Docenten <ul style="list-style-type: none"> Rich Ascroft James van der Velden Roemjana de Haan Sigrid van Coilli Corine Shlomo 		<ul style="list-style-type: none"> Relatie met beroepenveld Ontwikkelingen beroepsdomein Internationale focus Programmaontwikkeling / Inhoud programma Toetsen en beoordelen Begeleiding Professionele ruimte / scholing Werkdruk Interactie met het management Rol bij de interne kwaliteitszorg Betrokkenheid in het besluitvormingsproces
16.15-17.15	Demonstratie voorstelling		
17.15-18.00	Open spreekuur		<ul style="list-style-type: none"> Ook: bestudering documenten
18.00-18.30			<ul style="list-style-type: none"> Intern overleg / Reflectie op dag 1 Bepaling pending issues

Locatiebezoek Groningen – 18 september 2013

Tijd	Gesprekspartners	Panel	Onderwerpen
09.15-10.15			Intern overleg
10.00-11.00	Demonstratie lessen + Rondleiding		
11.00-12.00	Kwaliteitszorg en syntaxis <ul style="list-style-type: none"> Lucia Marthas Caroline Banus-Jokhorst Robert-Jan Kloppenburg Corine Shlomo Hiltje Burgler-Feenstra 		<ul style="list-style-type: none"> Evaluatie van resultaten Maatregelen tot verbetering Betrekken van stakeholders Monitoring & verantwoording Controle documenten Kwaliteitszorg
12.00-12.30			Intern overleg
12.30-13.15	Lunch		
13.15-14.15	Studenten <ul style="list-style-type: none"> Myrthe Bijlsma Sander Bos Benjamin van Eelen Albert-Jan Kingma Keoma Rier Julianne Supit 		<ul style="list-style-type: none"> Kwaliteit docenten Informatievoorziening Aansluiting vooropleiding / toelating Toetsen en beoordelen Studiebegeleiding Studeerbaarheid / studielast Materiële voorzieningen Afstuderen
14.30-15.15	Bestuur MIPA (SABA) <ul style="list-style-type: none"> Hugo Klomp Lucia Marthas Hiltje Burgler-Feenstra 		
15.30-16.00	Open Spreekuur		Eveneens beschikbaar voor: <ul style="list-style-type: none"> Bestudering documenten ter inzage
16.00-17.00			Intern overleg
17.00-17.30	Alle genodigden		Mondelinge terugkoppeling op hoofdlijnen

Werkwijze

Beoordelingskader

Bij de beoordeling van de betreffende opleidingen (Bachelor Dans – Associate Degree Dans) is het auditpanel uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs" van 22 november 2011. Daarin staan de 3 standaarden vermeld waarop een auditpanel zich bij de beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het betreffende panel de kwaliteit van die opleiding vaststelt.

Documentanalyse en locatiebezoek

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditpanel zich een voorlopig beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de betreffende opleidingen. De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en op het verkrijgen van aanvullende informatie over bijvoorbeeld (1) de inhoud en structuur van het opleidingsprogramma en de feitelijke uitvoering ervan, (2) de uitvoering van het personeelsbeleid en kwaliteitsbeleid en (3) de uitvoering van het beleid inzake toetsen en beoordelen. Dit geschiedde door middel van gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding & het werkveld ('gesprekken tussen vakgenoten'), door gesprekken met studenten en via het raadplegen van additionele documentatie met betrekking tot de inhoud van het opleidingsprogramma en met betrekking tot de uitvoering van de hier genoemde beleidsonderdelen.

De verificatie door het auditpanel geschiedde voorts door hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en -daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Een open spreekuur maakte deel uit van het programma. Het auditpanel heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding het open spreekuur tijdig en op correcte wijze onder de aandacht heeft gebracht van studenten en medewerkers.

Tijdens het locatiebezoek heeft het auditpanel een aantal lessen bezocht en met de daar aanwezige studenten gesproken.

Verantwoording keuze gesprekspartners

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditpanel met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Rapportage

Het oordeel van het auditpanel, vastgelegd in een conceptrapport, werd aan de betreffende opleidingen voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden. Daarna heeft het auditpanel het definitieve rapport vastgesteld.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een onderwerp 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scoren. Het auditpanel heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgenomen in het 'Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs, 22 november 2011'.

Beperkte opleidingsbeoordeling

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien standaard 1 of 3 als 'onvoldoende' beoordeeld wordt. Een onvoldoende bij standaard 1 kan niet leiden tot het toekennen van een herstelperiode door de NVAO.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien ten minste twee standaarden als 'goed' worden beoordeeld, waaronder in elk geval standaard 3.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien ten minste twee standaarden als 'excellent' worden beoordeeld, waaronder in elk geval standaard 3.

BIJLAGE V Lijst geraadpleegde documenten

- Kritische Reflectie Dans (AD en Bachelor) – Docent Dans (2013)
- Critical Reflection Dance (AD & Bachelor) – Dance Teacher (2013)
- Audit Report Degree Course Dans HBO bachelor full time – Croho nr. 34798
- Education Charter and Exam Regulations
- Kwaliteitszorgplan 2013-2014
- Portfolio Honours 2013-2014
- Portefeuilleverdeling directie
- Protocol Examencommissie HBO & AD
- Protocol Toetscommissie HBO & AD
- Protocol Tentamens & Examens voor studenten
- Examendossier Ba Dans
- Examendossier Ba Docent Dans
- Examendossier AD Dans
- OER HBO Dans
- OER AD Dans
- OER HBO Docent Dans
- Raamconvenant overleg kunstonderwijs – werkveld 2011
- Protocol Tentamens & Examens voor studenten HBO/AD
- Overzicht inzet medewerkers (Teamoverzicht SOPA310 en Teamoverzicht SOPA320)
- Lijst van afgestudeerden 2011/2012 en 2012/2013
- Veertien afstudeerwerkstukken bachelor:
 - 0306859 – 0371931 – 319441 – 306483 – 0306857 – 0322466 – 0334808 – 0352575
– 306488 – 344249 – 336457 – 377878 – 0343793 – 322146
- Een portfolio / afstudeerwerkstuk Associate degree:
 - 367490
- Overzicht selectie werkveldcontacten DLM/LMIPA
- Literatuurlijst treden 9 t/m 12
- Lucia Marthas Institute for Performing Arts in vogelvlucht

BIJLAGE VI Overzicht Auditpanel

1	<p>Voorzitter</p> <p>De heer drs. G.J. Stoltenborg is senior adviseur bij Hobéon en treedt veelvuldig op als voorzitter bij accreditatieonderzoeken van hbo-master en hbo-bachelor opleidingen, waaronder ook veel audits in het kunstonderwijs.</p>
2	<p>Deskundige</p> <p>Mevrouw McCormick haalde haar Bachelor of Arts aan de University of Ottawa, is choreograaf, regisseur en ontwerper van grootschalige dans- en muziekshows, onder andere voor Cirque du Soleil, de opening van de Olympische Spelen en de FIFA.</p>
3	<p>Deskundige</p> <p>De heer van Kraaij volgde de Dansopleiding Dansexpressie aan het conservatorium in Tilburg en een aanvullend dansonderwijs in Amsterdam en New York. Hij danste zelf in verschillende musicals en is thans Casting Director bij Joop van den Ende Theaterproducties.</p>
4	<p>Deskundige</p> <p>Mevrouw Heijdanus-de Boer studeerde af in dans en in drama aan de docentopleiding van de Theaterschool in Amsterdam en was tot april 2013 docent, ontwikkelaar en studieloopbaanbegeleider voor de vakken dans en drama aan de Pabo Inholland, tevens schrijver van handboeken voor kunstdocenten in het reguliere onderwijs en de kunstzinnige vorming.</p>
5	<p>Student</p> <p>Mevrouw Fijen is vierdejaars student Dans aan de Fontys Dansacademie.</p>

Secretaris: drs. R.F. Stapert – NVAO gecertificeerd

Het auditpanel is door de NVAO goedgekeurd - registratie onder nummer 001991

Onafhankelijkheidsverklaringen leden auditpanel en secretaris

Zie volgende bladzijden.

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

G.J. Stoltenborg

is als voorzitter gevraagd voor beoordeling van de opleidingen:

Dans en Docent Dans

aangevraagd door de instelling:

Hanzehogeschool Groningen

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

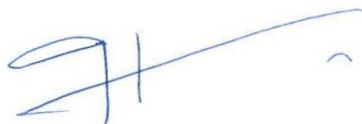
Plaats:

Din Hoog

Datum:

19 juli 2013

Handtekening:

**Declaration of Independence and confidentiality to be submitted prior to
the assessment of the programme**

The undersigned (name and home address):

Mrs M. McCormick

Has been asked to assess the following programmes as an expert / secretary:

Dans en Docent Dans

Application submitted by the following institution:

Stichting Amsterdamse Balletacademie

- Hereby certifies to not maintaining any (family) connections or ties of a personal nature or as a researcher / teacher, professional or consultant with the above institution, which could affect a fully independent judgement regarding the quality of the programme in either a positive or negative sense;
- Hereby certifies to not having maintained such connections or ties with the institution during the past five years;
- Certifies to observing strict confidentiality with regard to all that has come and will come to his/her notice in connection with the assessment, insofar as such confidentiality can reasonably be claimed by the programme, institution of NVAO;
- Herby certifies to being acquainted with the NVAO code of conduct.

Place: Vancouver Canada Date: July 10, 2013

Signature: Marijke McCormick

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

De heer F. van Kraaij

is als deskundige gevraagd voor beoordeling van de opleidingen:

Dans en Docent Dans

aangevraagd door de instelling:

Stichting Amsterdamse Balletacademie

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:

Amsterdam

Datum:

12-7-13

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Mevrouw E. Heijdanus – de Boer

is als deskundige gevraagd voor beoordeling van de opleidingen:

Dans en Docent Dans

aangevraagd door de instelling:

Stichting Amsterdamse Balletacademie

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:

R' dan

Datum:

9-7 2013

Handtekening:

EHeij

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Mevrouw M. Fijen

is als student gevraagd voor beoordeling van de opleidingen:

Dans en Docent Dans

aangevraagd door de instelling:

Hanzehogeschool Groningen

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:

Amsterdam

Datum:

10-12-13

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Rob Stapert

is als secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Dans en Docent Dans

aangevraagd door de instelling:

Hanze Hogeschool Groninge

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:

De Haag

Datum:

19 juli 2013

Handtekening:

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl

I www.hobeon.nl